

לקראת שבת מלכתא

פנינים לפרשת יתרו | גליון מס' 311 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

"עדיין מתנגן באוזני קול לימודו הנעים של אבא, היושב ליד הסטנדר סמוך למיטתי, ומשנן את דפי הגמרא - הן בערב בשובו מן ה'כולל' והן באשמורת הבוקר, כשרק קולו מפר את הדממה. אבא היה זה ש'הצליח' להרדים אותנו מידי ערב: כששב מן הכולל היה מוצא אותנו בחדרו - חדרנו, מקפצים על המיטות ועל המזרנים..."

זכרונות ילדות מבני ביתו של מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א

מאת: ר. צביון

"האמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל" (שמות י"ט, ג')

דירתם השלישית של אבא ואמא, ברחוב רשב"ם 23 שבשיכון 'חזון איש' - הדירה שבה מתגורר אבא עד היום - היא הדירה שבה עברנו את שנות ילדותנו, וממנה יש לי זיכרונות רבים. עד השנים האחרונות היתה הדירה בת שני חדרים בלבד - חדר אחד שימש כחדר הורים, והחדר השני, הנקרא 'חדר הספרים', היה 'רב שימושי' - הוא היה ה'סלון'; הוא היה חדר הלימוד של אבא; הוא היה חדר הילדים, ולמעשה הוא היה כל הבית... בחדר הלא- גדול ישנו שישה ילדים. ובתוספת השולחן והסטנדר לא נותרה בו מרצפת פנויה. מלבד שני החדרים היו מטבח קטן והול קטנטן, שאף אותו ניצלו עד תום: היה בו שולחן קטן שבו השתמשנו כשאבא למד בחדר הספרים, ובלילה ישנו שם שני ילדים. בבית זה גדלנו כולנו - חנה ע"ה, לאה, אברהם ישעיהו, אני, שלמה, ברכה, דינה ויצחק שאול - ומעולם לא היה צר המקום בביתנו.

עדיין מתנגן באוזני קול לימודו הנעים של אבא, היושב ליד הסטנדר סמוך למיטתי, ומשנן את דפי הגמרא - הן בערב בשובו מן ה'כולל', והן באשמורת הבוקר, כשרק קולו מפר את הדממה. אבא היה זה ש'הצליח' להרדים אותנו מידי ערב: כששב מן הכולל היה מוצא אותנו בחדרו - חדרנו, מקפצים על המיטות ועל המזרנים... הוא היה מוודא שהתפללנו 'מעריב', שקראנו קריאת שמע שעל המיטה ושהכנו מים לנטילת ידיים בשחרית, ולאחר מכן היה עורך הגרלה מי הראשון שיזכה לברך 'המפיל'.

זיכרונות נעימים

הצפיפות הגדולה לא העיבה על שמחת החיים בבית, אלא אדרבה, היא מהווה חלק מרכזי מזיכרונות הילדות הנעימים המלווים אותי עד היום.

דרך מחוכמת נוספת, להנחלת הקשר והחביבות אצל תלמידים, היתה כאשר לא אחת ביקש מתלמידים שנסעו לביתם לחו"ל לקנות לו דבר פלוני, בדרך כלל דברים של מה בכך, כמו עניבות וכדו'. תלמידים הרגישו שהם הולכים בשליחותו של ראש הישיבה וזה רומם אותם! היו כאלו שסיפרו, שכל ימי 'בין הזמנים' היו ברוממות, מכך שיש להם בקשה אישית ושליחות ממנו...

חכמת חיים ודרכי החינוך של הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל

"וְהוֹדַעְתָּ לָהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ יַלְכוּ בָּהּ" (שמות י"ח, כ')

רבינו היה קשור עם התלמידים בעבודות של אהבה. הוא דאג לגידולו וצמיחתו של כל אחד מהם, מתוך הבנה עמוקה בצרכי כל אחד ואחד. הוא היה גאון בלהבין את רגשותיו של הזולת, להכיר את צרכיו של העומד מולו, ולדעת איך להשפיע עליו בחכמה.

אחד מבני הישיבה נסע לנוח בצפון. היה זה לאחר חדשים ארוכים בהם למד בהתמדה והעמקה, והרגיש שתשש כוחו והוא חייב לצאת מהישיבה, כדי לפוש ימים אחדים. ואכן הוא נסע לכמה ימים, ונעדר מהישיבה באותו זמן. ראש הישיבה אהבו אהבת נפש ממש, לא היה שיעור שבו לא חיפשו, מדי יום שאל היכן הוא.

לאחר מכן, כששב לישיבה, שאלו רבינו: איפה היית? אותו בחור השיב שנסע כמה ימים להתאוורר ולנוח בצפון הארץ. אמר לו ראש הישיבה בגישתו האבהית: "אני מקפיד עליך... ", ומיד הסביר את דבריו: "למה לא לקחת גם אותי איתך?"... "לאחר דקותיים חזר ואמר לו, שמוכן הוא לסלוח לו על כך שעזב את הישיבה מבלי להודיע דבר, אך בתנאי אחד: "בפעם הבאה שאתה נוסע לצפון, אתה מודיע לי ולוקח אף אותי איתך למנוחה!..."

במקום שרבינו יגיב בחומרא על המעשה, ויעניש את הבחור, או אולי אפילו יוציא אותו מהישיבה על מעשהו החמור, דאג להעביר לו מסר עקיף - שהוא אוהב אותו כמו אבא, ושדווקא מחמת אהבתו, הוא דורש שבפעם הבאה ישתף אותו בפעולותיו ולא ינהג בעצמאות. כך היתה דרכו: כשצריך היה להעיר או לתקן משהו, השתדל תמיד לעשות זאת בעקיפין בלי שהתלמיד ירגיש מבזוה.

סיפר הר"ג רבי אליהו כהן: "פעם באמצע השיעור, ראיתו מביט על אחד הבחורים שמסתכל בחלון ממושכות. דבר זה, שבחור לא מרוכז ומביט מחוץ לכותלי חדר השיעורים - הפריע לו מאד, אולם הוא לא רצה להלבין את פניו, לכן נשך את שפתותיו מכאב ושתק. למחרת בתחילת השיעור, ראיתו נוטל את אותו בחור בידידות לשבת לידו. הבחור לא הבין על מה ולמה זכה לכבוד הזה, אולם אני הבנתי היטב!..."

תלמידו מיישבת 'חפץ חיים', הג"ר מרדכי גולדשטיין, ראש ישיבת התפוצות סיפר: "היה בחור בישיבה שלא היה מגיע לתפילה. רבינו

לא רצה להעיר לו, ואולי חשש שלפי טבעו יהיו לו תירוצים וכדו' ומצא עצה: מפעם לפעם היה נותן לו ספר בסוף השיעור, שיעיין בו באיזה ענין שהראה לו, והיה מבקש אם יוכל להחזיר לו אותו מחר 'לפני התפילה'. הבחור נאלץ להזדרז ולקום, כדי שרבינו 'לא יבחין' שהוא לא מגיע לתפילה, וכך התרגל יותר להגיע לתפילה..."

עד כמה הבין בנפש התלמידים, ראו בצורה שהדריך אותם לפני שנסעו. חלקם הגיעו מבתים ואזורי מגורים מרוחקים בארה"ב, שלא מתגוררים בהם אנשים שמבינים יקרת ושגב לימוד התורה, ודאי לא יקרת הלימוד לשמה בלי כוונה להיעשות רב או ראש ישיבה. רבינו בהבנתו העמוקה בכוחות הנפש, ראה איך כל אחד צריך להתנהג. היו שהדריך לנסוע תכופות יחסית, והיו שלא נתן להם כמעט לנסוע. היו שהדריך ללכת להתפלל עם בני תורה, גם כאשר המרחק רב, והיו שאדרבה, עודדם להתפלל עם האבא וכד'.

מספר אחד מחשובי תלמידיו, מרביץ תורה וראש ישיבה עשרות בשנים: "רבינו יצא מגדרו, וביקש ממני שלא לנסוע לבית הורי, ולהסתפק בעובדה שהורי הגיעו כמה פעמים לבקרני. וכך, כאשר לפני פסח כמעט כל חברי נסעו - ממני ביקש להישאר.

"התחלתי להתחנן, אך רבינו בשלו, לא כדאי! בפעם האחרונה שביקשתי ענה כך: 'אני חושב שזה ממש לא טוב עבורך לנסוע, אך אם אתה מרגיש מן ההכרח שתיסע, סע לשלום!'. כך היה שלוש וחצי שנים, באומץ רב, בעדינות ובנעימות, למרות אי הנעימות לעשות כך

רבינו שמע היטב את השאלה, והורה לו חד משמעית לחזור לכולל. הלה היה מופתע, רבינו הסביר לו באורך רוח, שלמרות שאכן הענין גדול, אך אין גדול ונשגב עבורו מלגדול בתורה. בתוך הדברים הזכיר הלה גם את העובדה שזו פרנסתו. עצרו רבינו: "אתה רבי לתלמידים, איפה מידת הביטחון?"

מפורשת בשו"ע, והוא חשש שאם יאמר זאת תרד קרנו של בעלה בעיניה. הוא מצא פתרון: הוא פתח 'דרכי תשובה' שמביא באיזה סעיף קטן הלכה זו, והוסיף שפלא בעיניו שת"ח כמוהו שכח 'דרכי תשובה' בסימן זה סעיף זה, שמזכיר הלכה זו. במקום לזלזל בבעלה, יצאה בהבנה שבעלה ת"ח כזה, שרבינו סבור שפלא עליו ששכח ס"ק ב'דרכי תשובה'...

פעם נוספת, כשנכנסה אשתו של אחד הת"ח בשיבה לבקש ברכתו בענין מסויים, בירכה והוסיף ואמר לה: "תבקשי מבעלך שיתפלל, הוא תלמיד חכם ותפילתו עושה רושם!"...

להשאר בלימוד

הוא ליווה והדריך את בני השיבה גם לאחר שנישאו, להמשיך בעלייתם ובצמיחתם עד שייעשו תלמידי חכמים. תמיד היה מתעניין ומייעץ, אך להתעלות על כל תעתועי היצה"ר ולהישאר בלימוד. סיפר אחד מאברכי השיבה, בן חו"ל, שפעם נתבקש למסור שיעור בשיבה של קירוב. המדובר היה על השיעור הראשון מיד עם קבלתם לשיבה, והיה צורך לחמם את ליבם לאידישקייט. היו ביניהם מסופקים למחצה, לשליש ולרביע. אותו אברך התמסר למלאכת הקודש, מבוקר ועד חצות לילה היה איתם, והצליח במלאכת הקודש בצורה יוצאת מגדר הרגיל, עד כדי כך שכמה וכמה משפחות החזיר בתשובה, היה בקשר איתם והדריכם.

כל אותה העת היה מי שהעיר לו, שלמרות הצלחתו הגדולה, הוא צריך לשאול שאלת רב האם לכך נועד? הלא הוא אברך צעיר, ויכול הוא להשקיע את עצמו בלימוד. הגיע הלה לרבינו. רבינו שמע היטב את השאלה, והורה לו חד משמעית לחזור לכולל. הלה היה מופתע, רבינו הסביר לו באורך רוח, שלמרות שאכן הענין גדול, אך אין גדול ונשגב

לתלמיד, ראה שזה לא טוב לי. במבט לאחור", הוא מסכם, "אין לי ספק שהוא הציל את חיי הרוחניים בזה. לפי הנתונים שלי, לא הייתי זוכה להיות מרביץ תורה לו הייתי חוזר. וכל זאת הוא ראה כאמן פדגוג מראש"...

דרך מחוכמת נוספת להנחיל את הקשר והחביבות אצל תלמידים הייתה, כאשר לא אחת ביקש מתלמידים שנסעו לביתם לחו"ל, או לכאלו שנסעו לגמרי לחו"ל, לקנות לו דבר פלוני או אלמוני, בדרך כלל דברים של מה בכך, כמו עניבות וכדו'. תלמידים הרגישו שהם הולכים בשליחותו של ראש השיבה, וזה רומם אותם. היו כאלו שסיפרו שכל ימי 'בין הזמנים' היו ברוממות מכך, שיש להם בקשה אישית ושליחות ממנו.

"הלא הוא כבר ממש אדם גדול!"

כחלק מדאגתו לגדל את התלמידים ולרוממם, פעל להרים את קרנם בעיני בני משפחותיהם. כאשר הגיעו הורים לבקר את בניהם בשיבה והיו נכנסים אליו, היה מפליג בשבח הבן. כך אצל כל בני השיבה. אולם בפרט כאשר המדובר היה בבחור מצוין ובן עליה - היה מציג בפניהם את בניהם על שלל מעלותיו.

פעם נסעו הורים לרבינו וביקשו ברכה, ענה רבינו ואמר להם: "איזו ברכה אתם צריכים, כשיש לכם אוצר כזה בבית?"...

תלמיד נכנס עם קרוב משפחה לשאול שאלה, פנה רבינו לקרוב ואמר לו: "רצוני שתדע, לו היתה לי בת, הייתי לוקח את קרובך לחתני!"... אבי אחד התלמידים הזדמן לשבת לקרית מטרסדורף, ונכנס עם בנו להתפלל אצל רבינו במנין ליל שבת. כידוע בשבת לא דיבר. אך רבינו בכל זאת לא יוותר להביע אהבתו והערכתו לתלמיד. הוא נשק לאב בחום ועשה בידו תנועות עד כמה הוא מאושר מתלמידו. כמובן שהאב יצא מביתו שמח וטוב לב, שרבינו כה אוהב את בנו.

אחד התלמידים מספר, שכאשר באו הוריו לשיבה, נכנסו אליו להתברך. הוא שבחו בפניהם שהוא חביב לפניו כבן, ותוך כדי שדיבר איתם קם ונישקו על מצחו. לא צריך לתאר את התרגשותם של ההורים שהרגישו שרבינו נוהג איתם כמשפחה של ממש... רבים מהם נקשרו עמו בלב ונפש, וניצלו את הארת הפנים שלו להתיעץ איתו בכל ענייניהם המשפחתיים והעסקיים, וגם שנים אחרי שהבן נישא ועזב את השיבה - המשיכו את הקשר איתו.

כך גם נהג כשנכנסו למעונו אברכים ת"ח מבני השיבה בחג ומועד עם רעיותיהם. הוא היה פונה לאשה ואומר לה: "את מכירה את בעלך? את לא מכירה! הוא הלא ממש תלמיד חכם!". ולאחרים אמר: "הוא כבר ממש אדם גדול!". הכל כדי שהאשה תעריך את בעלה, ותסייע לו בהמשך שקידתו בלימוד התורה.

פעם טרח להתקשר לביתו של אחד מחשובי האברכים, שלימים נעשה מרביץ תורה חשוב. הוא אמר לאשתו שבעלה יושב ולומד בהתמדה נפלאה. "תשתדלי" - הוא הוסיף - "להסתדר כמה ששייך בלעדיו, ותדעי שכאן אולי זה קשה להסתדר בלי הרבה עזרה, אולם לעתיד לבוא בעולם הנצח, אף אחד לא יכול לתת לך חיים כאלו!"... פעם נכנסה אשת אחד האברכים לשאול שאלה. ההלכה היתה

בעול בקושי פרנסתם. ראו זאת כשהזכיר בקדיש דרבנן את הבקשה על הפרנסה: "מזוני רויח", שהיה בה כמתחנן ולפעמים בוכה בתפילה שלא יחסר לת"ח בפרנסתם, ויוכל ללמוד במנוחת הנפש.

גם בפועל השתדל לעזור, בפרט לאלו שראה שלומדים בשקידה, בנתינות כספיות הגונות, שלא יופרע לימודם ויכלו להמשיך להתעלות. סיפר אחד מחשובי התלמידים, ת"ח מופלג ומרביץ תורה ידוע: "את כל חיי הרוחניים אני חייב לו, כל הווייתו ועשייתו הרוחנית נזקפת לזכותו. זכורני, כי כאשר יצאתי לפני שנים רבות להקביל את פניו בשדה התעופה, אחר שנעדר מן הישיבה במשך תקופה ארוכה, ניגשתי לאחל לו ברכת 'ברוכים הבאים'. רבינו הושיט לי את ידו, דרש בשלומי ואמר לי: 'בהיותי בחו"ל חשבתי אודותיך, באתי בדברים עם אחד התורמים, סיפרתי לו עליך, וקיבלתי ממנו הבטחה כי יתמוך בך מעתה למשך שנתיים, בסכום של מאתיים דולר לחודש על מנת שתוכל להתמיד בלימודך'... זו היתה ברכת ה'ברוכים הבאים' שלו. עמדתו אז ואני עדיין נפעם מגודל מסירותו לתלמיד, לא רק בעת שבתו בבית המדרש פנימה, כי אם גם כאשר טרוד הוא בענייני אחזקת הישיבה בהיותו בניכר. גם אז לא שכח לחשוב על הצלחתו, למרות שהיה טרוד מאד בהחזקת הישיבה!"...

אחד תלמידים הותיקים מספר, שלאחר נישואיו התקשה בקניית דירה, שכן לא היה בידו מספיק כסף ולא מצא ממי ללוות. כשהתעניין רבינו אצלו לאחר תקופה קצרה מנשואיו, סיפר לו את מצבו ורבינו ביקשו לבוא כעבור כמה שעות, ואז נתן לו צ'קים על כל הסכום שהיה חסר לו לרכישת הדירה...

סיפר הג"ר דב שיף: "כשנולדה בתי נכנסתי לבשר לו על כך ולהתברך. רבינו ברכני בחום, והתעניין כמה ילדים יש לי. כשנענה שזה ילד רביעי, שאל איך מסתדרים והאם יש מספיק מיטות עבורם בבית, ענה לו רבי דב שאכן עכשיו כבר צריך לקנות מיטת נוער. רבינו הוציא מכיסו על השולחנות שטרות ומטבעות מסוגים שונים והורה לקחת כמה שצריך ולרכוש מיטת נוער..." [בשולי הדברים מוסיף רבי דב דבר פלא: הם ניגשו לקנות, וסכום הקניה למיטות שרכשו היה במדוייק הסכום שהניח רבינו על השולחן!].

(מתוך הספר 'מגדלתו ומרוממתו')

עבורו מלגדול בתורה. בתוך הדברים הזכיר הלה גם את העובדה שזו פרנסתו. עצרו רבינו: "אתה רבי לתלמידים, איפה מידת הביטחון?". הוא נכנס ללמוד בכולל ישיבת 'מיר', עשה שטייגן עצום ולימים נעשה כלי קודש באחד הכוללים החשובים...

מאידך, תלמידים שראה אותם ראויים ומוכשרים להרבצת התורה - דחף מאד לכך, ופעם סיפר שבטבעו ואופיו היה שקט ומופנם, ולא ראה עצמו מתאים להרבצת תורה, ולשם ביצוע החלטה זו, נאלץ לעשות בניגוד לטבעו עד שחינך עצמו לכך. את אותם תלמידים שכיוון לכך, ליווה במסירות והתעניינות מיוחדת, בפרט בימים הראשונים.

מכח קשר מופלא זה ששמר עם התלמידים, נוצר השיעור הקבוע שהיה מוסר אחת לשבועיים בבני ברק, לתלמידיו במרכז הארץ. מכח ה"העמידו תלמידים הרבה" להרבות בהעמדה, הטריח עצמו במשך עשרות שנים למסור את השיעורים. יחסו אל שיעור זה לא היה יחס של מה בכך. הוא לא החסיר כמעט לעולם מלומר את השיעור בכל עת ובכל מצב, חורף וקיץ לא ישבות, אפילו בזמני חולי או חולשה, כמו בתקופת מלחמת המפרץ, כאשר מפעם לפעם נחתו טילים על אזור המרכז - הגיע למסור את השיעור. אפילו כשישב על אחיו הג"ר שמואל זצ"ל התלבט האם לנסוע, כי היה סבור שזה ביטול תורה דרבים, לבסוף החליט שזה יהיה מילתא דתמיהה אם יבוא, וביקש מתלמידו הג"ר אליהו נחום פרנקל שיסע במקומו, תוך שהוא מבקש מנהגו רבי אסא ויטן, שיקח אותו ויחזירו שלא יהיה לו שום ביטול תורה בגינו.

מופלא היה לראות איך זכר כל אברך מבוגרי הישיבה בשמו, גם אם בישיבה לא היה בקשר מיוחד איתו. הוא היה שואל ומתעניין לפרטים בשלומו ובשלום בני ביתו. הקשר איתם נמשך, ובשנותיו האחרונות כשנחלש מאד הצטמצמו השיעורים, אך עד שנתו האחרונה הם המשיכו לבוא לביתו לפחות פעמיים בשנה, לשמוע ממנו דברי חיזוק.

אם אין קמה אין תורה

לא רק לעלייתם הרוחנית דאג. למרות שקידתו המופלאה והתנזרותו מענייני עולם הזה, דאג רבינו לצרכיהם הגשמיים. הוא היה מתעניין בפרנסתם ועוקב אחר צרכיהם, והרגישו עד כמה הוא נושא איתם

למעמד הסיום העולמי
על 'הדף היומי בהלכה'
הצטרפו עוד היום לעשרות אלפי
הנבחנים משתתפי תוכניות 'דרשו'

ימים

02-5609000

הייתי צריך לעבור צינתור. לאחר שפותחים את הסתימה שבעורק הלב, שותלים תומכן, שמטרתו לאפשר את זרימת הדם בתוכו. הרופא פנה אלי ואמר: "יש שני סוגים של תומכנים: הראשון ניתן על ידי בית החולים בחינם. אולם יש תומכן אחר, טוב יותר, שאני ממליץ עליו מאד. אך עלותו 2800 דולר. מה אתה מחליט?"

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל, על ההשקעה הנכונה בחיים הרוחניים

"אנשי חיל יראי אלקים" (שמות י"ח, כ"א)

אספר סיפור שאירע עמי, ממנו נוכל לקחת תובנת חיים חשובה: הייתי צריך לעבור צינתור. לאחר שפותחים את הסתימה שבעורק הלב באמצעות בלון, שותלים תומכן (סטנד), שמטרתו להחזיק את העורק פתוח ולאפשר את זרימת הדם בתוכו. הרופא פנה אלי ואמר: "יש שני סוגים של תומכנים: הראשון נקרא תומכן רגיל, וניתן על ידי בית החולים בחינם. התומכן הזה בהחלט טוב, אולם יש תומכן אחר, טוב יותר, שאני ממליץ עליו מאד. דא עקא, עלותו אלפיים ושמונה מאות דולר. מה אתה מחליט?"

נטיתי להשיב מיד, שבוודאי רצוני בתומכן המשובח יותר. את כל הון ביתו אדם מוכן לתת בעד חייו. אבל לפני שהשבתי החלטתי להתיעץ עם אשתי. הצגתי בפניה את השאלה, והיא הביטה עלי במבט כזה, כאילו אינה מבינה את השאלה.

"מה קשה כל כך להבין?", שאלתי. "הרופא אומר שגם הסטנד הרגיל טוב. השאלה היא האם כדאי להשקיע בסטנד המשובח יותר."

היא הביטה עלי במבט תמה ושאלה: "כשמדברים על חיים, שואלים על אלפיים ושמונה מאות דולר?!"

לפתע תפסתי את העניין: אם בנוגע לחיים הגשמיים, הארעיים, אין בכלל שאלה האם להשקיע אלפיים ושמונה מאות דולר - בנוגע לחיים הרוחניים הנצחיים, על אחת כמה וכמה...

והנה, דווקא כאן, בנוגע לרוחניות, בנוגע לקיום תורה ומצוות - בני אדם נוטים לחסוך... הם מסתפקים בארבעת המינים 'כשרים לברכה', גם אם אינם 'מהודרים א.א.'... כשקונים תפילין מסתפקים בתפילין כשרות וטובות, למרות שיש תפילין מהודרות יותר, שנכתבו ביד סופר אמן וירא שמים. כל זאת בגלל הפרש של אלף דולר בין השניים...

התורה והמצוות הן החיים הנצחיים שלנו. אם בנוגע לחיי העולם הזה איננו עושים חשבונות, קל וחומר שבנוגע לחיי נצח אל לנו לעשות חשבונות, אלא עלינו להשתדל לקיים כל מצוה בהידור המירבי, כמאמר הכתוב (ויקרא ג, טז): "כל חלב לה".

המדרש (ויקרא רבה כג, א) דורש את הפסוק: "כשושנה בין החוחים" על רבקה - "אביה רמאי ואנשי מקומה רמאין, וצדקת הזו יוצאת

מבינתיים, למה היא דומה? לשושנה בין החוחים".

יש אדם שיש בו מעלה שהוא צדיק, אך מעלה יתרה יש בו כאשר הוא הגיע אל מעלתו זו, בהיותו בין רשעים ולא הושפע מהם כלל.

רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, שאל את רבי חיים קנייבסקי שליט"א, כיצד כתבה התורה על בעלי החיים שהגיעו לתיבת נח (בראשית ז, ב): "מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו", וכי

אצל בעלי החיים יש מושג של "איש ואשתו"? השיב לו ר' חיים: כיון שהם לא קלקלו כאשר השחית כל בשר את דרכו על הארץ - ממילא הם עלו בדרגה, והגיעו למעלת 'איש ואשתו'. אם מתנהגים בצדקות

בשונה מכולם, אזי מתעלים למעלה מיוחדת.

שואלים בן אדם: 'מדוע אתה עושה כך וכך?', והוא משיב: 'מה אתה רוצה ממני? כולם עושים כך!'. הוא חושב שזה תרוץ טוב. וכי הוא צריך להיות שונה מכולם? אולם - אומר הרמב"ן (עיין בפרושו עה"ת שמות טו, כ"א) - כאשר יגיע לעולם האמת ויטען להגנתו טענה זו,

הוא יכניס את עצמו לבעיה קשה יותר. לו היתה זו עבירה שאף אחד לא נכשל בה, אזי יכול היה לטעון שלא ידע שמדובר בעבירה, והיצר הרע שכנע אותו לעבור אותה. אבל אם הוא רואה שכולם נכשלים בעבירה הזו, אם כן הוא רואה כיצד היצר משפיע על כולם להיכשל בעבירה זו, ועליו להזהר שבעתים לבל יפול במלכודת היצר.

אדם נכנס לבית הכנסת, לאחר שכבר עבר זמן תפילה. הוא רואה

המשך בעמוד 30

מישהו שמע פעם על מצוה כזו, לפיה מחויב אדם לנעול את נעלו הימנית על רגלו השמאלית, ואת נעלו השמאלית על רגלו הימנית? - - - כדי להסביר את החידה, נספר על שאלה שקיבלנו מהגאון רבי אהרן דוד דונר, אב"ד לונדון, והיא נסובה אודות מקרי הגניבה שהתרבו בשכונות החרדיות בלונדון, בלילות השבת המושלגים...

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על מקדשי השבת

בנוסף על העונשים שהטילו הגרמנים על היהודים האומללים, עשו זאת גם האחראים היהודים, והענישו את העבריינים. משפט זה היה נקרא 'משפט פנימי', משום שהוא נערך בין היהודים עצמם, כשהצוררים הגרמנים עומדים מן הצד, ומחכים ידיהם בהנאה גלויה למראה היהודים המענישים את אחיהם. "שחקו על משפטיה"... המשפט של האשה היהודיה נקבע לליל שבת 'נחמו' בדרך כלל ארך משפט כזה זמן רב, וכלל בתוכו את דברי התובע היהודי, העדים, גירסת הנאשם, הגנת הסניגור, ופסק דין של השופטים. כולם היו יהודים, אסירי המחנה.

בני המשפחה ישבו והמתינו בליל שבת בקוצר רוח, לשובה של האם ממקום המשפט. הם חשבו שתגיע מאוחר, והופתעו לראות שזמן קצר לאחר כניסת השבת הגיעה האם לביתה.

משפטה של אשה זו ארך זמן מועט בלבד, כיון שהיא וויתרה על זכותה להכחיש את ההאשמות המופרזות, ואף וויתרה על השתתפות הסניגור, שהתכונן לבקש הקלה בעונש על 'עבירה' של בישול עבור ילדה קטנה.

לכן, המשפט הפעם כלל רק את פסק הדין, שלילת מנות-לחם ליומיים.

משתמהו על כך, הסבירה להם צדקת זו שהמשפט היה קצר מפני שהיא הודיעה לשופטים שמצידה היא מוותרת על כל הליכי המשפט, ושיקראו בפניה רק את פסק הדין, ותו לא, וכנ"ל. "ומדוע לא ניצלת את זכותך להכחיש אפילו חלק מההאשמות?",

על הפסוק "זכור את יום השבת לקדשו" (כ' ח'), מסביר הספורנו' שהפירוש ב'זכור את יום השבת' הוא, "היה תמיד זוכר את יום השבת בעסקיך בימי המעשה וכו'".

וכיצד יביא האדם את עצמו לידי כך שגם בימי החולין, ובעסקי בהם, יוכל לזכור את השבת? - על זה אמרה התורה: 'לקדשו'; פירוש - 'הזהיר שיסדר האדם עסקיו בימי המעשה, באופן שיוכל להסיח דעתו מהם ביום השבת'.

דהיינו, שלא יעסיק את עצמו יותר מדיי בעבודתו, אלא יעבוד רק כפי מה שצריך לו. לא כמו ש'מקובל' כיום, שאנשים משתגעים בעבודותיהם עד בלי די, וכל היום מחפשים רק איך ניתן עוד לעבוד ולהרוויח, וממילא גם כשמגיעה השבת, קשה להם להסיח דעתם מהעבודה, וגם ביום המנוחה אין להם מנוחה.

וזה מה שמבאר הספורנו גם בפסוק הבא: "ששת ימים תעבוד" - 'בעסקי חיי שעה, שהם עבודת-עבד בלי ספק, שרוב עניינם הוא היות מצטער האדם על עולם שאינו שלו'; "ועשית כל מלאכתך" - 'ההכרחית למסתפק'.

המצוה לזכור את יום השבת אינה נסובה, כמובן, רק על ימי החולין... גם בשבת עצמה, מוטלת עלינו מצוה-רבה לזכור את השבת, ולקדשה. הבה נשמע כיצד יהודים של פעם קיימו את המצוה הזו: המזרן היה מלא כינים

המעשה שלפנינו, שפורסם בספר 'סופר לדור', אירע ביום תשעה באב תש"ד במחנה ברגן-בלזן. זו הפעם הראשונה שכל תושבי המחנה קיבלו עונש: היום אין אוכל, לא למבוגרים, לא לנשים, לא לזקנים ולא לילדים.

סיבת העונש: הגרמנים גילו שפלוגי שרף מזרן, בנימוק שהמזרן היה מלא כינים. מבחינת הגרמנים היה בכך פשע בל-יכופר וחבלה חמורה, ולכן הוטל עונש על כל יושבי המחנה, מנער ועד זקן.

והנה, אחת הנשים שראתה שאם לא תאכיל את בתה הקטנה, תגיע הבת למצב של פיקוח נפש, החליטה שלמרות האיסור תבשל מעט דייסה ללא חלב.

הבישול היה ללא תנור וללא נפט, רק על מעט קש, ובעמל רב. ברגע האחרון, לאחר שהדייסה היתה כבר מוכנה, תפסו אותה שניים מאנשי השמירה היהודית במחנה, וקבעו לה תור למשפט!

שאלו בני הבית בפליאה. "מדוע לא אמרת שבתך הקטנה היתה במצב של סכנה, ועל כן בישלת?" והאמא הישירה מבטה אל בני הבית, והשיבה: "מלבד השופטים, התובע והסניגור, ישב שם עוד יהודי וכתב פרוטוקול. כל מילה שהייתי מוציאה מן הפה, היתה נרשמת על ידו, תוך חילול שבת מחפיר. לכן העדפתי לשתוק. "מוטב היה לי לרעוב במשך יומיים, מלגרום ליהודי לחלל שבת" ---

מישהו שמע פעם על מצוה כזו, לפיה מחויב אדם לנעול את נעלו הימנית על רגלו השמאלית, ואת נעלו השמאלית על רגלו הימנית? --- כדי להסביר את החידה, נספר על שאלה שקבלנו מהגאון רבי אהרן דוד דונר, אב"ד לונדון, והיא נסובה אודות מקרי הגניבה שהתרבו בשכונות החרדיות בלונדון, בלילות השבת המושלגים.

כדי לדעת האם בני הבית שוהים בביתם הפרטי או לא, נוקטים הגנבים הערלים בשיטה ייחודית: הם עומדים מחוץ לבית וסוקרים את כר השלג העבה שלפני הכניסה.

והיה, אם נמצאו על גבי השלג עקבות של אנשים נכנסים ויוצאים, מבינים הגנבים שהאנשים נמצאים בביתם, ולא כדאי להם לנסות לפרוץ, וממשיכים לכתובת הבאה. רק כאשר הם מוצאים ששכבת השלג חלקה ונקייה מעקבות, הרי שהבית ריק מיושביו, ונכנסים לבצע שם את זממם.

אחד התושבים, יהודי ירא ה', סיפר שהבחין בשבת ששכניו אינם נמצאים בביתם, וכר השלג בכניסה לביתם נקי וצח כשלג... "עלה בדעתי", כך אמר, "לצאת ולפסוע הלון ושוב במשעול הכניסה לביתם, כדי למנוע מגנבים מלבקר שם.

"עוד כאן הכל טוב ויפה. אך לפתע עלה הספק בליבי - שמא יש בכך חשש של מלאכת 'כותב', בכך שאני עושה במתכוון צורות של סוליות נעליים על גבי מעטה השלג? למרות שאין מדובר בכתיבת אותיות ממש, אלא בציוור צורה, מכל מקום הדבר אסור, כמבואר ברמב"ם בהלכות שבת (פרק י"א הלכה י"ז), שלציייר ציוור הרי זו תולדת מלאכת כותב".

האם אכן יש מקום לחששו של היהודי?

והשבנו, שאמנם הפוסקים התירו לילך בנעל שפעל גבי סולייתה חקוקים ציורים או אותיות, אף שבזמן הילוכו על גבי אדמה רכה או שלג, מוטבעים הציורים הללו באדמה, אולם, טעם ההיתר הוא משום שאין לאדם שום כוונה ותועלת ביצירת כתב זה, וממילא חָסַר בזה בעצם שם מלאכת 'כותב' (יעוין ב'חוט שני', ח"א עמוד קנ"ח).

אך בנידון שאלתנו, אדרבה, יש לאדם כוונה ותועלת בהטְבַּעְתָּהּ של צורת הסוליות, וממילא יצירת הצורות אסורה בשבת-קודש. הגם שפֶּתֶב זה אינו עשוי להתקיים לאורך זמן, מכל מקום אף כתיבה שאינה מתקיימת אסורה מדרבנו, כמבואר ברמב"ם (שם, פרק י"א הלכה ט"ו).

ואיך בכל זאת ניתן להטביע את העקבות כדי להציל מחשש גניבה? - יתכן להציע לנעול את הנעליים בצורה הפוכה, דהיינו את נעל ימין ברגל שמאל ואת נעל שמאל ברגל ימין, באופן שצורת הסוליה

תוטבע ב'שינוי', וצעדי ההולך לא יהיו נוחים, כך שההטבעה על גבי השלג לא תהיה מושלמת.

באופן זה, ציוור הצורה כרוך ב'תרי דרבנן': (א) יצירת צורה שאינה מתקיימת; (ב) שינוי בעשיית הצורה. ויתכן שבמקום חשש הפסד, יהיה ניתן להקל בזה.

וכמו שמצינו בשו"ע (סימן של"ו סעיף ט'): "צינור המקלח מים מן הגג, שעלו בו קשים ועשבים תלושים, שסותמים ומעכבים קילוחו, ומימיו יוצאים ומתפשטים בגג ודולפים לבית, מותר למעכן ברגלו בצנעה, שכיון שמתקן על ידי שינוי (שאינו עושה אלא ברגליו), במקום פסידא לא גזרו רבנן".

ובטעם ההיתר ביאר ה'פני יהושע' (כתובות ס'), שיש כאן תרי דרבנן, שפתיחת הצינור לא נאסרה מדאורייתא משום בנין, כיון שלא עושה מעשה בגוף הצינור, אלא רק מסיר ממנו את הסתימה, וזה 'נראה כמתקן', וכיון שעושה כן גם כלאחר יד, התירו משום פסידא.

ושאל הר"ן (הביאו ה'בית יוסף' בסימן של"ד), למה אם כן לא התירו חכמים לכבות דליקה בשבת משום הפסד, הרי גם כיבוי אסור רק מדרבנן, משום שהוא מלאכה שאינה צריכה לגופה?

ותירץ, שאין הכל יודעים את החילוק בין מלאכה שאינה צריכה לגופה, לצריכה לגופה, מה שאין כן במתקן כלאחר-יד, שהכל יודעים את ההיתר של כלאחר-יד.

לסיכום: אין לפסוע על השלג כשהמטרה היא להטביע בו עקבות כדי להבריא גנבים. ויתכן שאם ינעל את הנעליים הפוך, שמאל בימין וימין בשמאל, יהיה הדבר מותר.

הת"ח התעורר בבוקר ומצא את נעליו מצוחצחות

אם דיברנו על נעליים, נספר ששמענו על ת"ח אחד, שנאלץ לנסוע לעיירה מרוחקת בחו"ל, בה אין יהודים. הוא נטל עימו מביתו את כל מאכליו, ובהגיעו למלון המקומי שָׁכַר שם רק את שירותי הלינה. מידותיו התרומיות ואצילות הנפש של ת"ח זה, היו ניכרות לעין-כל, וגם מנהלי המלון ואורחיו הבחינו בכך, וכיבדוהו עד למאוד.

בליל שבת, חזר האיש אל המלון ונעליו מלוכלכות. כדי לא לטנף את החדר, חלץ את הנעלים מחוץ לחדר, והניחם ליד הדלת.

משהתעורר משנתו בבוקר, הוא מוצא את נעליו מצוחצחות... לאחר מכן התברר שהיה זה אחד מעובדי המלון שהתבונן בו ובתהלכותיו, וכל-כך התפעל ממנו, עד שהחליט לצחצח לו את הנעלים...

השאלה של הת"ח היתה, האם היה מותר לו לנעול את הנעליים בשבת-קודש, או שמא יש בכך 'מעשה שבת'?

והנה, מצאנו ב'כלכלת השבת' של בעל ה'תפארת ישראל', שכתב שאם יהודי אמר לנכרי להשחיר את מנעליו, אסור ללובשם עד לערב בכדי שיעשו.

ואפשר לייעץ לו שילכלך שנית את הנעלים, ואז נתבטל מעשה השבת. וכעין זה חוקר ה'פרי מגדים' במי שעבר על איסור 'בורר', וחזר אחר כך ועירבב את הפסולת במאכל, האם חזר המאכל להיתרו, ומסיק שלא, אך כאן הדין שונה, כי מדובר בגוי.

(מתוך הספר 'שבת בשמחה' בעריכת הרב משה מיכאל צורן שלי"א)

באחד הבקרים נכנס הפרופסור לחדרו של הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, ומצא אותו יושב ולומד כשהוא מעוטר בתפילין. נעץ בו הפרופסור מבט משתומם, ושאל את בן הרב שעמד לצדו: "מה זה? מכשיר אלקטרוני חדש? מי נתן לכם מכשיר כזה? יש עוד פרופסור שמטפל בו?"

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א, על כח טהרתה של התורה

"כל אשר דבר ד' נעשה" (שמות י"ט, ח')

בשעה שנשאלו ישראל אם רוצים הם לקבל את התורה, ענו ואמרו כאיש אחד: "נעשה ונשמע", מיד "יצתה בת קול ואמרה להן: 'מי גלה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו'" (עפ"י שבת פח ע"א). אותו רז, אשר מלאכי השרת משתמשים בו, היה להקדים "נעשה" ל"נשמע".

מצד עצמם, היו צריכים ישראל לומר "נשמע ונעשה", שהרי כיצד יעשה אדם דבר בלי שישמע מה עליו לעשות? בכל זאת התבטאו ישראל כמלאכי השרת - שנאמר עליהם: "עושי דברו לשמוע בקול דברו", קודם "עושי דברו", ורק לאחר מכן "לשמוע בקול דברו" - ועל ידי כך זכו להגיע למעלתם של מלאכי השרת, שעושים אף על פי שלא שמעו קודם לכן את טעם הדבר.

בשאר ענייני העולם, קודם כל צריך האדם להבין בשכלו ולהתחבר לעניין, ורק לאחר מכן יכול הוא לעשות בפועל את המעשה שנדרש ממנו.

ואילו בתורה מתנהלים הדברים באופן הפוך - יש בתורה כוח מיוחד המביא את האדם להבנת המצוה, רק לאחר שקיים אותה בפועל! לאחר שאדם עושה ומקיים מצוה, הוא חש לפתע שלא היה יכול בלעדיה, ואין לו טעם בחייו אלמלא ימשיך לעשותה.

עומק המצוה נקלט אצל האדם רק לאחר קיומה!

זהו יסוד עצום הנוגע למעשה לכל קיום המצוות. כשאדם מרגיש שאינו מתחבר למצוה מסויימת ואינו מצליח להבין אותה, עליו לקיים אותה, וחזקה על קדושתה שתאיר את עיניו, וכל השאלות תסתלקנה מאליהן.

הגאון האדיר רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל לקה בלב. למיטתו הוזעק פרופסור מומחה למחלות לב, יהודי גרמני, בן למשפחה מתבוללת, שהיה רחוק מאוד מכל עניין יהודי עולה ממנו.

באחד הבקרים נכנס הפרופסור לחדרו של הרב, ומצא אותו יושב ולומד כשהוא מעוטר בתפילין.

נעץ בו הפרופסור מבט משתומם, ושאל את בן הרב שעמד לצדו: "מה זה? מכשיר אלקטרוני חדש? מי נתן לכם מכשיר כזה? יש עוד פרופסור שמטפל בו?"

"לא, לא" - מהר הבן להסביר - "אלו הן תפילין".

"מה פרוש תפילין? כוונתך לקביות הללו? ומהם החוטים השחורים?"

חשבתי שזו אינפוזיה... - הרופא היה בור ועם הארץ בכל הנוגע לעניין כולו.

השיבו לו: "הקב"ה ציווה את ישראל להניח תפילין. כל יהודי צריך להניח את הקוביות האלו על ראשו ועל ידיו".

"לא הבנתי. תוכלו להסביר לי יותר?" - החזיר הרופא, הוא לא שנה את היהדות משום שבכלל לא ידע מהי, ומאחר שכבר הספיק להכיר את החולה המיוחד שלו, הבין כי הוא לא עושה סתם פעולות חסרות פשר, ויש משמעות לתפילין הללו.

החל הרב אברמסקי להסביר: "הקב"ה הוציא את בני ישראל ממצרים, והציל את הבכורות, ואמר: 'קדש לי כל בכור' (שמות יג, ב), וציווה: 'וזהו לך לאות על ירך ולזכרון בין עיניך' (שם, ט). דרך קיום מצוות תפילין אנו נקשרים אל ה'".

"אני לא מבין מה נותנות הקוביות הללו לקשר הזה" - הגיב הרופא - "בשביל מה צריך לעשות כך?"

"בשביל להרגיש את הקשר בין האדם לקב"ה" - ענה לו הרב. "ולמה לא יקשר אדם את עצמו בלי תפילין?" - טען הרופא - "אני לא מבין!"

הרהר הרב אברמסקי לרגע ואמר: "האמת היא, שכמה שארצה להסביר לך לא אוכל. ההסברים שלי יובנו רק אם אתה בעצמך תעשה את הדבר. קח תפילין, תניח אותם במשך עשרה ימים, ולאחר מכן נשב ונדבר, ואסביר לך את העניין כולו".

הרופא הסכים. לקח את התפילין שנתנו לו, שמע בתשומת לב את כל הסברי הרב איך בדיוק להניח. קיבל גם סידור שבו סימן לו הרב את

ברכות השחר וברכות התורה, כדי שיקרא גם אותן מדי בוקר. כבר באותו יום הקפיד לבצע את ההוראות.

כשאמר את ברכות השחר ניסה להבין מה הוא אומר. "אשר יצר את האדם בחכמה וברא בו נקבים נקבים..." כרופא, ובפרט רופא לב המכיר היטב את חלל הלב, היו הדברים הללו קרובים ללבו. התפעלותו הלכה וגברה - יש כאן מגמה רפואית בברכות... איזה יופי...

אמר את ברכות התורה, קרא 'שמע ישראל', 'ואהבת', כל מילה הטעים עד שחש במתיקותה.

כל אותו היום ליוו אותו מילות הברכות הללו, ולעת ערב, כשסיים את המשמרת שלו, קרא לאדם דתי ממכריו, וביקש כמה הסברים מינימאליים. דרכו נודע לו שיש גם ציצית שכל יהודי מתעטף בה עם שחר.

"איזה יופי!" - התפעל - "ומה עוד?"

- "יש בית כנסת שבו מתפללים..."

- "תוכל לקחת אותי איתך?"

בשבת הקרובה הלך הפרופסור לבית הכנסת, ואגב כך למד שבשבת לא מניחים תפילין... הוא ביקש הסברים, וכך הכיר חלקים נוספים ובילתי מוכרים מן התפילה.

חלפו עשרה ימים, והוא לא חזר אל הרב אברמסקי. כעבור חודש הגיע הרב לבדיקה נוספת, מאחר שלא ידע אם הפרופסור קבל את המלצתו להניח תפילין, נמנע מלשאול על כך. אך הפרופסור לא שכח. הוא הושיט את התפילין שהביא לו הרב, הודה לו נרגשות וסיפר: "כבר אני זקוק להן. יש לי תפילין משלי, יש לי גם ציצית, ובשבת אני מגיע לבית הכנסת. אינך חייב להסביר לי עוד, יש לי כבר תשובות לכל שאלותי..." זהו כח טהרתה של התורה! קיום המצוות משרה על האדם קדושה, עד שהדברים מתיישבים ישירות על הלב, ואין לו שום צורך בהסברים שכליים.

כשאמרו ישראל: "נעשה ונשמע", וקבלו על עצמם על תורה, הם התקדשו והטהרו כמלאכי השרת, וכאדם הראשון קודם החטא. שוב אין הם זקוקים להסברים, שאלותיהם הוסרו, והם זכו לדבוק בהקב"ה באמת ובתמים.

"וגם הכהנים הנגשים אל ה' יתקדשו" (שמות י"ט, כ"ב)

לפני כמאה שנה, נפטר הגאון הגדול רבי שלום מרדכי הכהן שבדרון מברז'אן, סבו של הצדיק רבי שלום שבדרון, ומחבר ספרי 'דעת תורה' על כל חלקי השולחן ערוך, אשר הוא כקילורין לעיניים, ומאיר ומזהיר בתורה.

אביו של רבי שלום מרדכי היה רבי משה הכהן שבדרון, וסבו נקרא רבי שלום שבדרון. הוא היה צדיק נסתר, שעסק בין השאר גם במסחר, וזכה לתורה ולגדולה על שולחן אחד. רבי שלום מרדכי העיד על אביו רבי משה, כי זכה לסיים את כל הש"ס עם התוספות, המהרש"א והרמב"ן על הסדר שש פעמים. וכן זכה לסיים את הטור, השולחן ערוך, הזוהר הקדוש וספרי קבלה רבים.

הסבא רבי שלום היה עוסק לפרנסתו במסחר, כשבין לבין פיו ממלמל פרקי משניות ותהילים. מלבד זאת היתה לו הנהגה מחודשת ומיוחדת:

הוא היה מקפיד לתת מעשר מנכסיו אף על ההפסדים! כיצד שייך לתת מעשרות על הפסדים?!

הגמרא אומרת: "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה" (ברכות לג ע"ב). כאשר יש לך רווחים אתה נותן, וכשבאה עליך רעה מדוע לא תיתן? לכן חידש רבי שלום לתת מעשרות גם על ההפסדים. הוא היה סוחר בשיכר, בבירות ובמיני משקאות חריפים, ובכל פעם שהיה קורה לו נזק או הפסד כספי, הוא היה מחשב את דמי ההפסד ונותן עשירית מהם לצדקה...

אלו היו דרכיו המיוחדות והמתוקות של רבי שלום שבדרון זצ"ל, ובזכותן זכה לבן צדיק ולנכד תלמיד חכם מופלג, הלא הוא רבי שלום מרדכי שבדרון, המהרש"ם, רבה של ברז'אן.

החל מימי ילדותו, נודע רבי שלום מרדכי בחריפותו ובשנינותו. הוא ישב בתלמוד התורה ולמד בשקידה, אך כבר אז החלו המשכילים ללוטש את עיניהם לתלמודי התורה, וביקשו מהמלמדים להסית את תלמידיהם לפזול להשכלה ולעולם המדע.

באותן תקופות השתוללה אש ההשכלה. משפחות רבות הנידו ראש באבלות, על בניהם שסטו מזרך התורה. המשכילים עבדו בשיטות מתוחכמות, בדרך כלל טפטפו ארס בסבלנות, טיף אחר טיף, עד שבמשך הזמן חילחל הארס והתערב בדמם של הצעירים.

בעירת הילדותו של המהרש"ם התגורר יהודי נכבד, מלמד שנתפס להשכלה, וכאשר שמע על הילד שלום שבדרון בעל הכשרון, החליט שיש צורך 'לטפל' בו. הם הרי היו רשעים אכזריים מאין כמוהם.

הוא פגש בילד, כביכול באקראי, ברחוב ושאלו: "האם אתה לומד דקדוק?", וכשהילד השיב בשלילה 'הזדעזע' אותו מלמד רשע, ומיהר להסביר לו עד כמה חשוב ללמוד דקדוק, בשביל הצלחת לימוד ש"ס ופוסקים וכו'. "הלימוד הזה" - כך אמר בהתרגשות - "חשוב עד מאד, ומי שלא ילמד אותו בצעירותו לא יוכל להצליח בו אחר כך..." בקיצור, דיבר על לבו בהתרגשות.

ה'מלמד' העניק לו עוד מידע נחוץ: "תבין", הסביר לילד, "אביך הוא מעדת החסידים, שגם הם יודעים עד כמה חשוב ללמד דקדוק, אלא שכיון שרוב המלמדים את חכמת הדקדוק הם מאלו שלוחמים בחסידים, לכן מתנגדת עדת החסידים ללימוד דקדוק, ולצורך כך הם שולפים ראייה מדברי הש"ס: 'מנעו בניכם מן ההגיון' (ברכות כח ע"ב), אבל הם טועים". כך האריך אתו בשיחה, עם הילד בן השבע.

בסיום הפגישה הוציא מחיקו ספר הכולל בתוכו 'בסך הכל' את יסודות הדקדוק, והפטיר בחביבות: "בכשרונותיך הגדולים בודאי תצליח ללמוד את שרשי החכמה לבד, ואחר כך, כשתתבסס ביסודות הדקדוק, כבר תמשיך ללמוד אותה עוד ועוד, וכך תעשה חיל בתורה..."

באותם ימים נסע אביו של הילד לאדמו"ר רבי מאיר מפרמישלאן זצ"ל. הוא נטל עמו את בנו הקטן וכשהגיעו מיהר להיכנס לרבי. לאחר ששהה בעיירה יומיים, החליט לשוב לביתו, ולפני הנסיעה נכנס שוב לרבו. לפני הפרידה העמיד האב זצ"ל את בנו ליד ברכי הרבי רבי מאיר זצ"ל.

הרבי נטל את הילד בידיו, הושיבו בין ברכיו, והורה לו כי עליו להתנהג בחייו בכמה הנהגות יקרות, בהן התייחד אביו זקנו, שעל שמו נקרא.

יום אחד ראיתו הולך לכיוון שער הישיבה, בדרכו למונית שהמתנה לו. הזדרזתי והתקרבתי אליו, הוא שמח מאד, ופנה אלי: "מה המספר שלי?". התחלתי לומר לו את המספר, והוא עוצר אותי: "לא את מספר הטלפון אני צריך, אלא את מספר הבית, להגיד לנהג המונית"... מדובר באדם שזכר את כל התורה כולה, ואילו את מספר הבית בו הוא גר כמה שנים - איננו זוכר!...

הגאון רבי אריאב עוזר שליט"א, ראש ישיבת איתרי, על גאונות בלתי נתפסת, ושליטה בכל מכמני התורה של הגאון הגדול רבי שלמה פישר צוק"ל

יְאִתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְלַכֶּת כְּהֻנִים וְגוֹי קְדוֹשׁ (שמות י"ט, ו')

גאונות בלתי נתפסת, שקידה מבהילה, שליטה בכל מכמני התורה, ענוותנות נוראה, יראה פנימית טהורה - אלו ועוד מקצת מעלות שהיו הולכים ומונים תלמידיו של הגאון הגדול רבי שלמה פישר צוק"ל, ראש ישיבת איתרי - בעל 'זהב מרדכי', ובעל ה'בית ישי'.

אחד המיוחד שבהם, הוא מי שלצד היותו תלמידו, זכה גם לכהן לצידו שנים רבות במלאכת הקודש בהרבצת תורה בישיבה הרמה, ועמו זכה גם ללמוד בחברותא מספר שעות מידי יום, במשך כמה שנים. יבדלח"ט הגאון רבי אריאב עוזר שליט"א, ראש ישיבת איתרי. "האמת היא", פותח הוא, "שבראשונה חייב אני להקדים ולומר, שאין בי הכח לתאר ולו אפס קצהו של מורי ורבי, הרב הדומה למלאך, איש האשכולות צוק"ל. כי כדי לנגוע באפס קצהו של האדם הגדול שבענקים, צריך להיות גברא רבה, ולא זכיתי לכך. ואף שזכיתי בחסדי השי"ת לחסות בצילו עשרות בשנים, ואף למדתי עמו מספר שנים בחברותא מידי יום, עדיין לא הייתי אפילו ככלב המלקק מן הים, ועם זאת, אל לנו להתעצל לעת הזאת".

הגר"א עוזר נזכר בערגה בימי החברותא, והוא מתרפק עליהם: "הלב הומה געגועים לאותם ימים מאושרים, בהם זכיתי לטעום טעם החיים פה אל פה, ממיימי הזכים והטהורים של מעין התורה והחכמה, ולחזות מקרוב בנועם אורו הטוב והמתוק. כידוע, הוא למד כל ימיו בעמידה, כי חשש שלא יהיה בריכוז דיו בישיבה, וכך למד יום ולילה בעמידה, ולכן כשלמדתי עמו בחברותא ישבתי על כסא גבוה יותר. וכך היה עד זקנה ושיבה.

"בערוב ימיו כשרגליו חלו כתוצאה מכך, והגיע למצב של פיקוח נפש, הביאוהו לרופא מומחה שאמר לו שאם לא יפסיק לעמוד יאלצו לכרות את רגליו, אמנם הוא השיב שאם לא יוכל ללמוד בעמידה למה לו חיים, ובנו רבי ישעיה שליט"א, במסירותו המופלאה במצוות כיבוד אב, הגיע לישיבה כל יום במשך חודשים ארוכים וחבש לו חבישות מיוחדות, וכך המשיך כהרגלו ללמוד בעמידה.

"גאונות ניכרת היטב בספריו בהלכה ובאגדה, ודומני שכדאי לציין, כמה חשוב עתה להתחזק, ולעורר על הכדאיות של הלימוד בספרי

'בית ישי', שמלבד שהם עצמם אור עולם, עוד הם בבחינת טופח על מנת להטפיה, והוא עץ עושה פירות שפרים ורבים, ומכל משפט ומילה בחידושו ובדרשותיו, ניתן לבנות עולמות שלמים, והוא כמעין המתגבר שגורם לפתוח שערי אורה, הן בספרו 'בית ישי' על הש"ס, שהוא בית נתיבות לכל מרחבי הש"ס, והן בספר 'בית ישי' על דרשותיו באגדה. ההוגה בהם יחוש עונג והנאה אמיתיים בבחינת אשריך בעוה"ז.

"על כשרונותיו ניתן לומר שהיה זה כשרון מזהיר בכל התחומים", אומר הגר"א עוזר שליט"א, "היה בעל זכרון עצום, מהירות תפיסה כברק, ומקורות גאונות בלתי נתפסת. אבל המחייב הגדול עבורנו הוא, שלמרות הגאונות הנוראה - הרי אדם שכזה שיכול היה להרשות לעצמו להמעיט ולו במעט בעמלו - אין לתאר את גודל עמלו! הוא היה איש חי שאחז באילנא דחיי, לא היה לו בעולמו דבר מלבד התורה, ולא היה בחייו גרגיר של עולם הזה שדבק בו.

"מעולם לא ראיתו הולך בנינוחות", נזכר ומעיד התלמיד שליט"א, "אלא תמיד בזריזות מופלאה. תמיד היתה בו רענונות, והרבה לדבר על החשיבות שלא יהיה לימוד התורה 'מלומדה'.

"מלבד זאת ייקר כל שבריר של דברי תורה כדגים המייקרים כל טיפה, והקפיד להעלות על הכתב בפנקס שהחזיק תמיד בכיסו, כל

ידיעה או חידוש שעלו במוחו, וכן דברים ששמע מאחרים שכתבם בשם אומרם. כל הארה והערה היתה יקרה בעיניו כיהלום ממש, וכך נצטברו פנקסים למאות".

"ככלל, באהבתו העזה לתורה הקדושה, התקיים בו תדיר 'באהבתה תשגה תמיד' כמבואר בעירובין נ"ד על ר"א בן פדת. באחת הפעמים כשנכנסתי ללמוד עמו ראיתי שהוא נרגש מעט. התחלנו ללמוד, ואחרי כמה משפטים הפסיק, ראיתי שהוא מתאמץ לדחוק עצמו להתרכז ושוב למדנו, ואחרי כמה משפטים שוב הפסיק. ואז סיפר לי שהרבנית צלצלה אליו, וסיפרה לו שהיא עסוקה במכירת דירתם הקודמת (שהיתה בדמי מפתח), וברכישת דירה בגבעת שאול ב' (לימים הר נוף), אלא שעד שדירה זו תהיה מוכנה, היא מחפשת מקום מגורים זמני.

"הנושא הזה טרד מעט את מוחו, אך אחרי שסיפר לי כמה דברים אמורים, התבטא: 'מסתמא הרבנית עשתה הכל על הצד היותר טוב', ומאותו רגע המשכנו ללמוד כאילו לא היה דבר, ושוב לא הכיר כלל מענין זה.

"אלא שלסיפור זה יש המשך: שנים חלפו, אני נישאתי וקבעתי את דירתי בהר נוף. והנה באחד הימים מתקשרת הרבנית ואומרת לו, שכשבסוף השבוע ישוב כדרכו לביתו לשבת - לא יחזור למבשרת ציון (ששם גרו בתקופת הביניים הנ"ל), אלא יגיע להר נוף, ונתנה לו את הכתובת. בסוף השבוע שאלני מו"ר אם אוכל ללוותו לביתו החדש, יען כי אין לו מושג איך להגיע לשם. וכך הוי, והבאתי אותו עד לביתו החדש. שבוע לאחר מכן כשהגיע שוב יום חמישי, התנצל שהוא חוזר ומטריחני כיון ששוב אינו יודע לאן ללכת, ואם אוכל לקחתו גם עתה לביתו, ושוב עשיתי כך, ולאחר מכן הבחורים החלו להסיעו לביתו, כך הסתדר הדבר.

"והנה החלק האחרון של הסיפור: שנים רבות חלפו, ויום אחד ראיתו הולך לכיוון שער הישיבה, בדרכו למוניית שהמתנה לו, והבחנתי שהוא נבוך קצת. הזדרזתי והתקררתי אליו, הוא שמח מאד, ופנה אלי בשאלה: 'מה המספר שלי?'. לא רציתי להגיד לו את מספר הטלפון בעל פה, והתחלתי לרשום לו את המספר על פיסת נייר, אך הוא אמר לי: 'לא צריך לכתוב, תאמר בעל פה'. התחלתי לומר לו את המספר, והוא עוצר אותי - 'לא את מספר הטלפון אני צריך, אלא את מספר הבית, להגיד לנהג המונית!...'.

"מדובר באדם שזכר את כל התורה כולה, ואילו את מספר הבית בו הוא גר כמה שנים - איננו זוכר!..."

"היה בו שילוב בלתי נתפס של עוז וענוה. מחד היה עניו באופן שלא יתואר, והיה בעניו כשפל אנשים ממש, בבחינת 'אנכי עפר ואפר'. פעמים רבות כשלמדתי עמו נפל העט מידו, וכשהתכופתי להרים אותו, מחה בתוקף ואמר שאינו מוכן שיהיו לו משרתים. כמובן שלא ייתרתי, וכל פעם היה נחרד מחדש כאילו זו הפעם הראשונה..."

"היה מאיר ומסביר פנים לכל אדם, בטוב לב, בנעימות ובחביבות אין קץ, ולכולם נמצא מקום בליבו הגדול. ששים ריבוא אותיות בתורה, וכל אדם מישראל שורש נשמתו אחוז בתורה, ובגלל שהיה בבחינת ספר תורה שלא חסרה בו אפילו אות אחת, יכול היה לחנך כל אחד לפי דרכו, ולהלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד. ועליו ניתן לומר 'ישראל אשר בך אתפאר' ו'אשרי זה שלמד תורה ראו כמה נאים מעשיו'.

"חכמת אדם תאיר פניו, וכל הרואהו הרגיש בחוש שהינו עומד לפני ספר תורה חי, שלוח ליבו הוא הקלף לתורה שבעל פה. עליו נאה ויאה להמליץ דברי הגמ' בשבת (ק"ב): 'לית דין בר אינש (ופירש"י אלא מלאך), כגון דין בר אינש' (ופירש"י גבר בכלא)".

כיצד היה סדר תהלוכותיו בישיבה?

"הוא מסר שיעור כללי בישיבה, ובאגדה דרש בשבתות ובחגים, בין קבלת שבת לערבית ובסעודה שלישית, וגם מסר שיעור עיוני בשבת בבוקר. אך בנוסף לזה, כל ימי השבוע היה בחדרו כל העת, ונסע לביתו רק לשבת. היה עומד בחדרו, וכל מי שרצה יכול היה להכנס ולהתבשר מאורו, והיו שואלים אותו בין בלימוד ובין בעצה, כי היה כרכא דכולא ביה.

"והן אמת שהוא לא חי כלל בעולם שלנו, אבל עצותיו היו עם חן מיוחד, כי שאב מתוך התורה את החכמה גם במילי דעלמא, והכל היה מגובהי מורמים, והיה זה שילוב נפלא, כשנתן עצות לפרטי פרטים, חשו שהכל נובע מכוח התורה. בשיעוריו היתה השראה מיוחדת, כי ראו מלאך אלוקים ניצב, ומראה נפלאות של תורה בתפארתה, והדבר העלה את כל ביהמ"ד לאוויר פסגות, כשמבועי החכמה שלו מפחים חיים חדשים בכל השותים מהם".

תורה באף

"ה'תורה שלמדתי באף' אצלו היתה מיוחדת, מבקש הגר"א עוזר עוד להזכיר. "הוא התייתם עוד בילדותו, ובצעירותו חי במחסור נורא. כשלמדתי עמו בחברותא היו לו ספרי רמב"ם ועוד ספרים, שבכל פעם כשפתחנו אותם, התפזרה נסורת מפירורי הספרים הישנים. הצעתי לו שאביא ספר אחר מהישיבה, ואמר לי בכזו השתוקקות וערגה - 'נברתי בגניזה לפני עשרות שנים לחפש ספר זה, כי לא היה לי כסף לרכוש ספרים, ויש לי חיבה יתירה לכך שזו תורה שלמדתי באף, ואיך אוותר על כך ואקח ספר מהישיבה?...'.

"זה כמובן מתקשר לסיפור הידוע על רעייתו הרבנית, שקיבלה מאביה הגאון רבי אליעזר דוד ברנד זצ"ל, סכום כסף כדי לרכוש נעליים לילדים, וכשנודע לה שהגיעו לחנות הספרים ספרי 'חזון איש', ספרים שידעה שבעלה הגדול כה חושק בהם, ויתרה על נעלי ילדיה, ורכשה את ה'חזון איש'. רבנו התבטא אז 'מה יפו פעמיק בנעלים בת נדיב', ותמיד גילה עריבות מיוחדת ללמוד בדווקא בכרכי 'חזון איש' אלו.

"זה המקום להזכיר, שאין אפשרות לתאר כלל במילים, עד כמה היתה הרבנית מסורה לו ולתורתו בכל כוחה, ואף על פי כן מחתה כל פעם ששמעה דיבורים על הקרבתה לתורה, באומרה שכלל לא

נכנסתי לחדר הפנימי כשכולי רועד מפחד, חיל ורעדה יאחזון, וב"ה ראיתי שהכספת נעולה, מיד קראתי בקול גדול, שמע נא אחי היקר הכספת נשארה בשלמותה, אלא שחוששני שמא פתחו הגנבים את הכספת דרך חדר השכנים, אבדוק מיד את הענין, ידיי רעדו וכל גופי הזיע, וכמעט ששכחתי את המספרים של מנעול הכספת

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א - 'עצה טובה' לחיות באמונה

אחינו בני ישראל... חוסו על נפשותיכם והימלטו... כי גדולה הסכנה שמא תקברו בעודכם בחיים תחת שברי הבניינים, ותרב הבהלה עד מאוד והמוון העם נחפזו לנוס בטרם... היה שם חכם אחד אשר הבין כל אשר נעשה וקרא בקול, עמדו על מעמדכם והחישו נא מהרה רופא עיניים, הכל תמהו על דבריו והביטו עליו כחסר דעה שאינו ממהר להציל עצמו, כי מה יועיל רופא עיניים בעת צרה כזאת כשעוד מעט ומתמוטט הבניין... אך הלה המשיך בשלו 'לרופא עיניים אני צריך', לבסוף הגיע רופא עיניים ובדק את עיני 'הכפרי', 'פשפש ומצא' כי הלה בעל מום הוא, והתברר לכולם שהכל על מקומו עומד בשלו, אלא שזה רואה הכל בעיקום וטעות. והנמשל, כל בני העולם רצים יומם ולילה, ברדיפה אחרי פרנסתם וכיו"ב משאר שטויותיהם, והנה, תחת שיבינו בני העולם כי הללו ראייתם עקומה - ממהרים המה גם כן לרדוף אחריהם, ואינם מבינים שכל זה אינו אלא מפני שראייתם של אלו והבטתם על מעשי העולם בעיקום הוא - כשאינם זוכרים כי ממילא הכל מונהג ממעל (הם חושבים שהעולם 'עקום', ובאמת הם הם העקומים), אין להם אלא לפקוח את עיניהם באור האמונה, ואז יווכחו היטב כי 'ישר דבר ה', אין כאן בירה דולקת, והכל מתנהל בחסד וברחמים. בענין זה נספר מעשה שהיה באחת העיירות, שם פרצה ל"ע מגיפה

בפרשתן (יח יט), 'עתה שמע בקולי איעצך ויהי אלוקים עמך', וביארו צדיקים (תורת אבות יתרו, בשם הרה"ק ר' מיכל מלעכוביטש זי"ע) שכאן למדנו 'עצה טובה' לאדם, והיא ה'עצה' היחידה לכל עת ושעה - שתמיד יהי אלוקים עמך, בכל ענין ובכל דבר, בכל פינה שהוא פונה יעמיד את האלוקים לנגד עיניו, ויזכור כי ה' ניצב עליו והא מכוון בדקדוק את כל מעשיו ופעולותיו, וכל קורותיו והבאות עליו הכל מאת ה' בלבד, כי אפס זולתו.

ואכן אין עצה טובה יותר מהאמונה, כי רק על ידה ובזכותה 'יחיה' האדם בטוב ובנעימים, כי בלא האמונה כל חיי האדם מלאים קשיים ודאגות על כל צעד ושעל, החל מדאגת הפרנסה ובריאות הגוף והנפש, וגידול הבנים וכיו"ב, ותמיד הוא סובל מקנאה תאוה וכבוד, נדמה לו כי פלוני פגע בו או הזיקו או מקפח פרנסתו, ותדיר דואג הוא על היום ועל מחר ולאחר זמן, וטרוד ומבוהל על עסקי פרנסתו. אכן האיש המאמין הרי הוא מלא בשמחה ושלווה הנפש, כי מה לו לדאוג והרי הוא יודע שהקב"ה 'מנהל' את העולם, עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, ואב לנו בשמים הגומל חסדים טובים בכל עת ובכל שעה וגם בעת שצרה באה עליו ל"ע הרי הוא חי בהכרה ברורה שכל מאי דעביד רחמנא לטב עביד, אינו טרוד יתר על המידה בעסקי ההשתדלות כאשר יודע הוא שבין כה וכה לא יועילו לו מאומה, ואשריו בעולם הזה וטוב לו בעולם הבא.

הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע היה אומר בשם הרה"ק רבי בונים זי"ע לבאר במהות התפילה 'ותקננו בעצה טובה מלפניך', כי העצה טובה לכל דבר וענין, לכל 'מבוי סתום' ולכל מאורע הבא עליו היא האמונה, וכמו שאומרים ב'פיוטים' עצתו אמונה.

וכבר המשיך הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע, לאיש כפרי שלקה בעיניו ר"ל והיה רואה כל דבר בעיקום, והנה, כל עוד ששהה ב'כפר' הקטן שם הבתים בני קומה אחת הם לא היה כל כך נזק בראייתו העקומה (כי לא ראה בזה סכנה גדולה כ"כ אם הבנין עקום מעט), פעם אחת נקלע הכפרי לעיר הגדולה, שם עומדים על תילם בניינים גבוהים ורמים בעלי קומות הרבה, ומחמת מומו היה נדמה לו כי הבניינים עומדים עקום ומטים ליפול בכל רגע, מיד החל להרים קול זעקה,

עתה כבר לא היה יכול הנגיד להישאר בשלוות הנפש, מי יודע מאיזו 'רשימה' מחקו הרבי, מרשימת החיים, או מרשימת העשירים... והפציר מאד באיש, גלה לי איזו רשימות הנך מנהל עם הרבי

לו הרבי, לו היית מאמין בדבריי אלה לא היית כועס ומתרעם על אף אחד שאינו נותן לך כי אין לך אפילו מקום ל'טענה' עליו, אמר החסיד, רבי, אני מקבל עליי את דברי הרבי.

אמר לו הרבי, אתה מקבל ... א"כ, אכתוב לך כעת המלצה הגונה וראויה, וכן עשה, החסיד יצא מלפני רבו שמח וטוב לב, במבטחו כי עם מכתב כזה קרובה ישועתו, די לו ללכת לנגיד אחד והכל מכוסה, בד בבד חזר היטב על דברי הרבי, כי הכל תלוי ברשימה שלמעלה, מיהר ליסע לנגיד גדול מגדולי חסידי הרבי - השומע לכל מוצא פי הרבי בשלמות, וכבר היה בטוח כי משם ישוב לביתו מבלי להצטרך ללכת אפילו לעוד 'אדרעס' (כינוי לכתובת מחלקי הצדקות) אחד. בהגיעו לבית העשיר, גולל לפניו את כל מצבו, ולאחמ"כ הוציא את מכתבו של הרבי, ולתדהמתו, העשיר קרא את המכתב בקרירות עצומה, לא קם ולא זע רק לבסוף העניק לו כמה פרוטות שחוקות כדי לצאת ידי חובתו ותו לא מידי ... החסיד לא האמין למראה עיניו, וכי יתכן שנגיד וחסיד גדול כזה יתנהג כך, וכבר כמעט שחמתו בערה בו, אלא שאז נזכר מדברי רבו - והחל משנן לעצמו, איש זה אינו כתוב ברשימה של מעלה... איש זה אינו כתוב ברשימה של מעלה... מאידך, הנגיד ששמע פיו ממללות דיבורים כגון דא, החלו ידיו ורגליו נוקשות זו בזו מרוב רעדה ופחד, מי יודע באיזו רשימה אינו מופיע, ושאל את החסיד מה פיק אומר... אמר לו החסיד, אה, כלום, זה ענין פרטי שביני לבין הרבי, שלפי המדובר ביני לבין הרבי נראה שאינך מופיע באותה 'רשימה'... עתה כבר לא היה יכול הנגיד להישאר בשלוות הנפש, מי יודע מאיזו 'רשימה' מחקו הרבי, מרשימת החיים, או מרשימת העשירים... והפציר מאד באיש, גלה לי איזו רשימות הנך מנהל עם הרבי הקדוש, והוסיף לומר, אתן לך את כל הסכום הדרוש לך רק תגלה לי 'רשימה' זו מהי, אמר החסיד,

קשה, מסוכנת ומדבקת ל"ע, והיו הכל פונים לרופא העיירה שהיה בס"ד מומחה גדול והיה מרפא אותם, עד של"ע גם הרופא נדבק ונפל למשכב ולא היה מי שיטפל בחולי העיר, מיהרו העסקנים והביאו רופא מומחה מעיר אחרת, שהרי אי אפשר להשאיר עיר ואם כשהיא מתבוססת במגיפה, אך לגודל הכאב לא היה סיפק בידי הרופא לרפא את כולם, כי רבו החולים עד אין מספר, ישבו עסקני העיר לטכס עצה, כדת מה לעשות בעת צרה כזאת, נענה 'חכם' אחד ואמר, שוטים, הבה נשלח תחילה את הרופא החדש לבית רופא העיר, ומשזה יתרפא נרוויח 'פי שנים' כי יהיו כאן שני רופאים, ובוודאי 'טובים השנים מן האחד'...

והלימוד לדידן, מהלך לו האיש כשרשימת 'בעיות' בידו, מסובך הוא בחובות והנושים נוגשים בו, הוא או בניו מעוכבים בשידוכים, כאן הוא מסוכסך עם השותפים ושם עם שכניו, הבחור עם ה'משגיח' והאברך עם השווער או... אש להבה בוערת בין הבוס ועובדיו... איש איש בנגעו ומכאובו, אם אך ישכיל, יטפל וירפא את הרופא עצמו, כלומר, יתקן ויחזק את האמונה בלבבו וממילא יתרפאו כל נגעיו ומכאוביו, כי בתיקון אמונתו יביט על כל העולם ב'משקפיים' (Glasses) אחרות, יפסיק מלטעון ולהתלונן על כל העולם וסובביו, 'בין וישכיל כל אלו אינם מזיזים אפילו אצבע קטנה אם לא ציוה ה' שכך יקום וכך יהיה... אז כל ה'אוויר' יצא מהבלון הנפוח שדימה לעצמו כי זה מזיקו וזה עושה וכו' וכו'...

מעשה בחסיד מחסידי הרה "ק רבי מיכל מזולאטשוב ז"ע שנכנס אל רבו, ותינה לפניו על מצבו הקשה בפרנסה ובפרט לעת הזאת אשר הוא עומד לפני נישואי בנו החשוב, על כן בקשתו שטוחה לפני הרבי, שיכתוב עבורו מכתב המלצה, ועמו יפנה האיש אל נגידי עם ובוודאי יימלאו כיסיו במצלצלין לרוב - סכומים הגונים כדי חיותו וכדי נישואי הבן בשעטומ"צ, שהרי הרבי צדיק יסוד עולם, ומי הוא אשר יראה המלצה ממנו ולא יפתח לבבו וכיסו, אמר לו הרבי, איך געב נישט קיין המלצות (לא אתן לך המלצה כתובה), ויפצר האיש ברבו מאד מאד, אך הרבי בשלו, לא אכתוב המלצה.

אחר זמן, פנה האיש אל הרבי, ואמר, נו, אם הרבי אינו רוצה הנני מקבל דעתו, אבל, אנא ממכם רבי קדוש, לכל הפחות יגלה לי מה היא הסיבה אשר הינו מסרבים כ"כ לכתובת המלצה, אמר הרבי, הנה אשאלך, באם היית מגיע עם מכתב המלצתי לעשיר מסויים, והלה היה נשאר באדישותו ולא היה מעניק לך כי אם פרוטות מעטות ואולי גם זאת לא היה נותן, מה היית עושה לו, אמר החסיד, צווי פעטש (שתי סטירות לחי) הייתי מעניק לו, וכי כך מזלזלים במכתבו של הרבי, אמר לו הרבי, דייקא לכן לא רציתי לכתוב לך המלצה, כי עליך להבין ולהשכיל היטב היטב, בשמים יש 'רשימה' (ליסט) בו נכתב כמה כל אחד עתיד ליתן לצורך 'הכנסת כלה' פלונית, ולפי הרשימה כל אחד פותח את ידו ומשביע, ואותו העשיר שאינו נותן לא מרוע לבבו הוא עושה כן, אלא מחמת שאינו כתוב ברשימה אשר הוכנה בשמים ממעל, כי הכל תלוי ברשימה של מעלה, הוסיף

דרך חדר השכנים, אבדוק מיד את הענין, ידי רעדו וכל גופי הזיע מרוב רעד, וכמעט ששכחתי את המספרים של מנעול הכספת, אבל ב"ה אחרי 10 דקות הצלחתי לפתוח אותה וראיתי שהכל שוכן ומונח בשלום על משכבו על כן נעלתי אותה מיד.

באותו רגע הגיעו לפתע שוטרים, וגערו בנו מה אתם עושים כאן באמצע הלילה, אמרנו להם שאנחנו בעלי החנות וכך הוא מעשה, ניגש אלי אחד מהגדולים שבהם ושאל אותי מדוע לא באתם הנה אתמול בלילה, אמרנו לו, יום שבתון אין לשכוח, אתמול היה אצלנו שבת, בו נשבות מכל מלאכה, ולא נחלל אותה אפילו במקום הפסד מרובה... שאל אותי השוטר, היש לך סולם בחנות, אמרתי הן והבאתי אותו אליו, אמר לי, ניסים גדולים היו מנת חלקכם, עתה עלה כאן הגגה ושם תראה במוחש את נס הצלתכם, עשיתי כמצוותו, ושם מצאתי שק מלא בכלי זיין, אקדח וכדורים, וכך הסביר לו השוטר, גנבים וגזלנים הללו פרצו לחנות ומיד עלו לגג אשר מעל הכספת, כשכוונתם להמתין עד שתבואו לחנות מחמת קריאת חברת השמירה, ובוודאי כשתכנסו תמהרו לפתוח הכספת לבדוק את הנעשה שם, וברגע שהכספת תהיה פתוחה הם יירו עליכם ויהרגו אתכם על אתר, וממילא כל תכולת הכספת שנפתחה תיפול לידיהם כפרי בשל, לקיים מה שנאמר 'הרצחת וגם ירשת'... למעשה, הם המתינו לכם עד בוש, מ 9 בלילה וכבר הורה השעון על שעה 10, 11, 12, 3, 5, 6 לפנות בוקר וכו', ומשלא באתם שבו הללו לביתם כשהם נוטלים את אשר מצאו בחנות, אילו באתם אתמול בלילה ועושים כמעשיכם עתה - פותחים ובודקים את הנעשה בכספת היו יורים עליכם על אתר והייתם נופחים את נשמתכם באותו רגע, בזכות השבת ניצלתם ממות וודאי לחיים טובים ולשלום (ומוסיף הרב פרחי לספר, באותו השבוע עלה שוויות הזהב ליותר מפי שניים, מכרנו הכל סגרנו את החנות ועזבנו את האזור הקשה שם).

ולדין ייאמר, פעמים שטלפנו של אדם מצלצל או רועד בכיסו באמצע התפילה או הלימוד, והוא חושב, אויה לי אם לא אענה, הרי אפסיד מעות הרבה, הבנק יחזיר וכו' פלוני יעזוב אותי וכו'... והוא אינו יודע כי המתקשר מהצד השני של הקו אינו אלא השליח של ה'גנב' בכבודו ובעצמו, וכל המטרה כאן אינו אלא לאבדו ולהפסידו, אדרבה, אם לא ישים לבו וימשיך בעבודתו יצל ממנו, חייו וממונו ינצלו לפליטת עולמים.

(קטעים נבחרים מתוך באר הפרשה יתרו תשפ"א)

אם תניח לי מתחילה כאן על השולחן את כל הסכום אגלה לך באיזו רשימה המדובר. עשה הנגיד כמצווה עליו, אז נענה החסיד את כל מעשהו עם הרבי, ואמר לו, עתה שכבר נתת את כל הסכום בוודאי הנך מופיע באותיות גדולות באותה רשימה של מעלה... ('תורת המגיד מזלאטשוב').

ולדין ייאמר, פעמים שהאדם מהלך בעולמו של הקב"ה מלא טענות כרימון, זה לא עוזר לי וזה רודף אותי וכו', ידע שכמו שיש רשימה בה מופיעים מי יעזרו לו כיו"ב ממש יש 'רשימה' בה מופיעים מי יפריע לו ומי יזיק לו, אבל, הכל הכל יקרה לפי הנכתב ברשימה של מעלה, לא האדם מחליט אלא יושב בשמים הממלא את הרשימה כביכול. עוד זאת ראינו כי ברגע שהחסיד קיבל ע"ע להאמין ב'רשימה של מעלה' ממילא קיבל את הכל... כי גדולה האמונה להחיש את הישועה בקרוב.

מעשה נורא שאירע לפני זמן

מעשה נורא שאירע לפני זמן נתפרסם לאחרונה, וכך שמעתי את בעלי העובדא האחים פרחי מספרים, הכל החל בליל שבת רגיל, כשלפתע מתקשרים אלינו מחברת השמירה - שזיהו פעילות חשודה בחנות התכשיטים שהייתה ברשותנו באותה העת בויליאמסבורג, משלא ענינו להם השאירו הודעה - הכספת (סעי"ף) שלכם פתוחה, עליכם להתייצב מיד בשערי החנות, הדבר עורר בנו חלחלה ורעדה, כי בכספת זו מונחים אוצרות זהב שלנו וגם של אחרים ומה יהיה עתה... אבל אחי אלברט אמר לי, שמע נא, יום שבת היום, אני לא מחלל שבת, לא אלך כעת לחנות - ה' נתן וה' לקח, יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם, אמרתי לו גם אני לא מחלל שבת, נגשנו לסעודת השבת כאילו לא אירע מאומה, גם כשחברת השמירה השאירו הודעה שניה בשב"ק בבוקר לא שמנו לב לזה, אלא המשכנו בסדר יום השבת כרגיל, תפילות וסעודות. במוצש"ק זירזו אותנו בני המשפחה שנלך לבדוק מה נעשה ונשמע בחנותנו, החשנו פעמינו שמה, והגענו לשערי החנות ב 11.00 בלילה, ואכן, מיד נגלה לעינינו שוד ושבר, כל החלונות פרוצים ושעוני הזהב אינם נמצאים, את הכל לקחו ובזזו גנבים שפלים, אמרתי לאחי, עתה אכנס לחדר הפנימי לבדוק מה נעשה בכספת, ב"ה יש לי לב חזק אינני מפחד מלהיכנס שמה, אתה תמתין לי בחוץ ותקרא פרקי שיר המעלות... נכנסתי לחדר הפנימי כשכולי רועד מפחד, חיל ורעדה יאחזון, וב"ה ראיתי שהכספת נעולה, מיד קראתי בקול גדול, שמע נא אחי היקר הכספת נשארה בשלמותה, אלא שחוששני שמא פתחו הגנבים את הכספת

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

'הדף היומי בהלכה'

מחזור שלישי

נפתח הרישום

בשמחה של תורה, לקראת מעמדי הסיום הגדולים לכבודה של תורה לסיום המחזור השני של ה'דף היומי בהלכה' לאחר עמל ויגיעה ורכישת ידיעה וקנין במשנה ברורה במשך שבע וחצי שנים, מודיעה הנהלת דרשו על פתיחת הרישום למבכנים החודשיים ב'דף היומי בהלכה' במחזור השלישי שיחל אי"ה ביום ראשון י"ט אדר א' עולזו ואתכנשו ללימוד המשנה ברורה וידיעת ההלכה

עולזו ואתכנשו ללימוד המשנה ברורה וידיעת ההלכה

הצטרפות לתכנית 'הדף היומי בהלכה'

אימייל t025609000@gmail.com תקבלו תשובה אוטומטית עם טופס רישום

בעמדות נדרים פלוס בכל רחבי הארץ - 'דרשו' טופס רישום

במוקד 'דרשו': 02-560-9000

בפקס: 02-654-0269

מעמדי סיום המחזור השני

ארנה ירושלים

מוצש"ק י"א אדר א'
לתושבי אזור ירושלים

ארנה ירושלים

יום חמישי ט' אדר א'
לתושבי רחבי הארץ

לפתיחת שיעורים חדשים (לרשום בנושא שיעור חדש): dirshu@dirshuglobal.org או 052-7110206

קו השיעורים: 077-2222-666

קו המידע של 'דרשו': 072-380-9292

למסירת שמות לתפילה בראדן לנבחנים ולמקבלים על עצמם להצטרף ללימוד ה'דף היומי בהלכה': בפקס: 077-318-39-69
באימייל (לכתוב בנושא: ראדן): dirshu@dirshuglobal.org ב'נדרים פלוס' - 'דרשו' - סיום ה'דף היומי בהלכה'

לאורך ימים

ב'דרשו' משלימים בימים אלו, גם את הדפסתו של לוח הלימוד של 'הדף היומי בהלכה', המופיע בנייר כרומו איכותי, כפנקס כיס, עם כריכה מצופה ב'לימנציה', על מנת שיעמוד הלוח ימים רבים וישמש את הלומדים במשך שנה, עד לחלוקתו של לוח הלימוד החדש.

נציין כי כמיטב המסורת, לוח הלימוד של 'הדף היומי בהלכה' מפורט ומסודר מאוד. הוא כולל גם ציון מדויק היכן מתחיל והיכן מסתיים כל עמוד, כדי להקל על הלומדים שלא יצטרכו לעצור באמצע נושא, וכן מופיע גם פירוט סדר הלימוד של ספרי המוסר שכתב מרנא ה'חפץ חיים' זיע"א, שנלמדים גם הם לצד 'הדף היומי בהלכה'.

מחירים שאסור לפרסם

כמיטב המסורת, במעמד הסיום המרכזי של 'הדף היומי בהלכה', ייפתחו דוכנים למכירת מוזלת של כל ספרי 'דרשו': 'משנה ברורה' במהדורת 'דרשו' בכריכה רכה וקשה, חומש 'דרשו', 'חפץ חיים' עם ביאורים ומוספים מבית 'דרשו', 'שמירת הלשון' במהדורת 'דרשו', 'דרש דוד' על התורה ומועדים בלשה"ק ובשלל שפות, 'דרש דוד' על מסכת אבות, 'מועד לדוד', 'לקראת שבת' - חמישה כרכים ועוד ועוד.

כל הספרים יימכרו במחירים מסובסדים לכבוד התורה ולומדיה, ולכבוד הסיום ההיסטורי של המחזור השני של 'הדף היומי בהלכה'. ניתן יהיה לשלם במזומן או באשראי, וכמו כן תהיה אופציה לבצע את הרכישה במעמד הסיום, ובמחירים המיוחדים שלא יחזרו על עצמם עד הסיום הבא, ולקבל את הספרים במשלוח ישיר לבית הלקוח.

ישורת אחרונה

ההיערכות לקראת הסיום של 'הדף היומי בהלכה' מבית 'דרשו' בעיצומה, אבל את עיקר הדגש שמים במשרדי הארגון על קבלת פנים מאירה ולבבית, לעשרות אלפי המצטרפים החדשים, שיצטרפו ללימוד 'הדף היומי בהלכה' עם תחילת מחזור הלימוד השלישי.

כחלק מההיערכות מדפיס 'דרשו' מחדש את הפרוספקט הצבעוני ומאיר העיניים, שנוהג הארגון לשלוח לכל מצטרף חדש, והפעם הוא יופיע בעז"ה בעיצוב חדשני ומרשים, למען יוכל כל מצטרף, צעיר כמבוגר, להבין בקלות את כללי התוכנית, ולהצטרף ללימוד בחדווה וברננה.

להרבות תורה בישראל

לנוכח הביקוש הגובר, יוצאת הנהלת 'דרשו' במבצע נרחב, לפתיחת שיעורים חדשים ב'דף היומי בהלכה', וההערכה היא, שמספר השיעורים יזנק ליותר מאלפיים שיעורים שייפתחו עם תחילת מחזור הלימוד השלישי של 'הדף היומי בהלכה'.

נציין כי כל שיעור חדש שנפתח, וכן שיעורים קיימים, מקבלים ערכות קבועות מ'דרשו', הכוללות ספרי לימוד בכריכה רכה לחלק ממשנתפי השיעור, ספר בכריכה קשה למגיד השיעור, חומר פרסום ועוד. מגידי השיעורים מקבלים גם הדרכה והכוונה מארגון 'דרשו', ומדי פעם נערכות סדנאות המאפשרות להם לחזק ולשפר את אופן הגשת השיעור, למען ייכנסו הדברים בלב השומעים בצורה טובה יותר.

לפניות להקמת שיעורים, ניתן לפנות לכתובת המייל: dirshu@dirshuglobal.org ולכתוב בשורת הנושא 'שיעור חדש', או לטלפון שמספרו - 0527110206.

"אצלנו ב'דרשו' מתחייבים לתת לכל 'יהלום' שלנו שירות מושלם! זו לא טעות! אנחנו לא מדברים על הפונים כעל 'נבחנים', אלא כעל 'יהלומים', כי יש לנו יחס של כבוד לכל נבחן, כל אחד יקר לנו כיהלום!"

מנהל מחלקת קהל וקהילות ב'דרשו', מספר על הרחבת 'מוקד דרשו', והכפלת כח האדם העומד לשירות הציבור

על מנת לברר עניינים טכניים מול 'דרשו'. "המוקד עבר לפני כשנה שדרוג", מספר הרב דייטש, "מספר המוקדנים הוכפל, וכן הורחבו שעות הפעילות של המוקדנים הוותיקים. זאת, לקראת ההצפה שאנחנו צופים שתהיה בשבועות הקרובים, כשיתחיל שלב חלוקת הכרטיסים לנבחנים, וכל נבחן יתקשר לשמוע אם הוא זכאי לכרטיס ומתי הוא צפוי לקבל את הכרטיס שלו".

בהזדמנות זאת של תגבור הכוחות, רועננו הנהלים, חודדו ההנחיות, ונעשה הכל כדי שהמוקדנים יוכלו לתת הכל לפונים, כדי להוסיף בכבוד התורה, ולהעניק לכל פונה יחס מכבד ומעריך כיהלום וכיאות לכבוד התורה ולכבוד לומדיה.

"מבחינת 'דרשו', אירועי הסיום חשובים מאוד. הם מושקעים ברמה מקסימלית, לא חוסכים בשום הוצאה ומאמץ, כדי שהאירועים הללו יהיו מוצלחים ביותר, הניסיון מלמד ומוכיח, שככל שהעיסוק הציבורי בסיומים נרחב יותר, כך גם מספר המצטרפים ללימוד גדול יותר.

"לכן אנחנו עומדים בימים אלו הכן, עם צוות מוקדנים מורחב ומיומן, כדי לענות בהקדם לכל פניה, ולצרף כמה שיותר לומדים למעגל ההולך ומתרחב של לומדי 'הדף היומי בהלכה!'".

ההתרגשות בשיאה. אווירה חגיגית מנשבת במסדרונות משרדי 'דרשו'. עם ישראל כולו נערך בחילו וברעדה לקראת הסיומים הגדולים של המחזור השני של 'הדף היומי בהלכה'. המונים החלו להצטרף ללומדים במחזור הלימוד השלישי, והעבודה במשרדי 'דרשו' הולכת וגוברת, ככל שמתקרב מועד הסיום.

לרגל ריבוי העבודה ומספר הפניות למשרדי הארגון, הוכפל מספר העמדות ב'מוקד דרשו', הפעיל בכל ימות השנה, כולל בתקופת 'השגרה האפורה', ונותן מענה יעיל, אדיב וחיוני לכל פונה.

"אצלנו ב'דרשו' האווירה היא כזאת שמחייבת לתת לכל 'יהלום' שלנו שירות מושלם!", אומר הרב שמעון דייטש, מנהל מחלקת קהל וקהילות, והממונה על הפרויקטים המיוחדים ב'דרשו'. "זו לא טעות! אנחנו לא מדברים על הפונים כעל 'נבחנים', אלא כעל 'יהלומים', וזה אומר שיש לנו יחס של כבוד לכל נבחן, כל אחד יקר לנו כיהלום!".

ואכן במוקד 'דרשו' מעניקים מענה מידי לכל פניה. זמן ההמתנה הממוצע עומד על פחות מחצי דקה, והמוקדנים תמיד עומדים הכן לקראת כל נבחן, משתדלים לעזור ולסייע, במיוחד בזמני הלחץ של שעות 'בין הסדרים', כשהמוני בחורי ישיבות ואברכי כולל מנצלים את ההפוגה הקצרה מהלימוד,

בהגיעו אל הבית, העלה הרב שך זכרונות מאותן השנים בהן למדו יחד בישיבה - דברים מאלפים המגלמים בתוכם מושגים של לימוד תורה ב'מסירות נפש' כפשוטו, ללא סיסמאות וללא גוזמאות. לאור יקרת הדברים וחשיבותם אצלי, ולמען יעמדו ימים רבים, רשמתי בזמנו על גבי גיליון את מילותיו של הרב שך, דברים שנאמרו בעיניים דומעות וקול נשנק מבכי:

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

כבוד לדברי תורה!

אמרה מחייבת היתה שגורה על לשונו של הגאון הצדיק רבי זאב צ'צ'יק זצ"ל, מגדולי צדיקי ירושלים: "בן תורה צריך להסתובב בתחושה, שאין אשר גדול יותר מלימוד התורה, ואין אומללות גדולה יותר מלהיות עם הארץ!"...

זכיתי להתלוות למורי ורבי, מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, כאשר הגיע לנחם את בני משפחת מרן הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל.

ידידות ארוכה רבת שנים, הערכה עזה והערצה מופלגת שררו בין מרן הרב שך למרן הרב קמינצקי. ידידותם החלה עוד בהיותם בחורים צעירים, בהיכלה של ישיבת סלבודקה בצלו של ה'סבא', והתמשכה עד אחרית ימיהם. רבי יעקב ביטל את דעתו כליל בפני דעתו של הרב שך, ואלו הרב שך החשיב את רבי יעקב כ'גדול הדור' של אמריקה.

בהגיעו אל הבית, העלה הרב שך זכרונות מאותן השנים בהן למדו יחד בישיבה - העניות האינמה, הדחקות הנוראה, הקשיים

חכמי הדורות לימדונו לקח גדול ונורא, שעלינו להתבונן בו בפרשת קבלת התורה: לימוד התורה, עליו להיות כנתינתה. בפי כל שגור הביטוי שמקורו מחז"ל: "והיו הדברים שמחים ומאירים כנתינתם מסיני"; אין זה רק ביטוי בעלמא - זהו חלק נכבד מצורת לימוד התורה.

חובה על כל לומד תורה לדעת, כי הנו נמצא בבית היין, ולימודו צריך להיות מתוך שמחה ואושר על הזכות הנעלה שנפלה בחלקו.

בילדותי שמעתי מאבי מורי זצ"ל, מעשה מופלא ששמע מפי זקן מופלג אחד מאנגליה. לאחר מספר שנים, שמעתי סיפור זה שוב מפי הגאון רבי אריה לייב ברים זצ"ל, בעל 'איילת אהבים', שאף הוא ספר זאת בשם אותו זקן מופלג, וכה היה המעשה:

גאון הדורות, רבי עקיבא איגר זצ"ל, התבקש פעם לבחון את ילדי ה'תלמוד תורה' בעירו פוזנא. במהלך המבחן, כששאל את התלמידים שאלה, קפץ אחד התלמידים המוכשרים והשיב נכוחה על השאלה, מבלי שניכרה עליו יגיעה או התאמצות כלשהי ביישוב הקושיא.

רבי עקיבא איגר הגיב על התשובה: "נפלא! השאלה נשאלת וכתובה בספרי 'דרוש וחי'דוש', וכפי שתרצת כעת, כך גם אני כותב שם לתרץ!".

המלמד, שליווה את הרב לביתו בגמר המבחן, התפאר באזני בכך שילד צעיר מהכיתה שלו הצליח לכוון לדעתו הרמה של גאון הגאונים, בהבזק קצר.

השיבו רבי עקיבא איגר: "אמת הדבר כי הילד חכם ונבון, שניחן משמים בכישרון יוצא מן הכלל. אך אם הוא ימשיך לגדול בצורה זו - הוא יגדל עם הארץ! היכן אהבת התורה שלו? מדוע אינו מייחס שום חשיבות לשאלה? לתשובה? וכי כך שולפים תרוץ?!..."

וסיפר אותו זקן, שלדאבון לב אכן מאותו תלמיד לא יצא דבר! הוא הגדיר זאת בלשונו כך: "לא סתם עם הארץ, אלא כפול שמונה דיקער עם הארץ" - ביטוי שהשתמשו בו כשרצו לתאר עם הארץ מופלג!

דרכה של תורה היא תורה מתוך שמחה, חיות ורוממות, והענקת

**השיבו רבי עקיבא איגר: "אמת
הדבר כי הילד חכם ונבון, שניחן
משמים בכישרון יוצא מן הכלל.
אך אם הוא ימשיך לגדול בצורה זו
- הוא יגדל עם הארץ! היכן אהבת
התורה שלו? מדוע אינו מייחס
שום חשיבות לשאלה? לתשובה?
וכי כך שולפים תרוץ?!..."**

קובנא... אהה! כמה עברו עלי מאז ועד עתה, פחד מוות וחרפת רעב, עירום וחסר כל, נע ונד הייתי, לא ידעתי אבי ואמי אחי ואחיותי היכן הם... קרובי וידידי היכן יצאו מלהט החרב המתהפכת ששרר אז...

"ואם יהיו כל הימים דיו, אי אפשר להעלות על הכתב את אשר עבר עלי. אך בזה נחמתי בלמדי מתוך צער, וחכמה שלמדתי באף היא שעמדה לי, כי ברוך ה' לא עברו עלי השנים בבטלה, ולילות כימים שמתי ללון בעומקה, עד שבאה מלכות הרשעה וגזרה שלא לעסוק בתורה, והוכרחתי אני ודודי הגאון (- רבי איסר זלמן מלצר) לעזוב את סלוצק, ולעמוד על נפשנו בסכנה גדולה לעבור את הגבול... כל מבוקשי שיהיה שבתי בבית השם כל ימי חיי!"...

כשרואים להיכן הצליח מרן הרב שך להעפיל, זכה להיות 'עיני העדה', הן בתורה להאיר עיני ישראל בחיבוריו המופלאים 'אבי עזרי' ובשיעוריו הבהירים, והן בהנהגת הכלל בחכמה ובתבונה; במעלותיו האישיות - היקף עצום בידיעת התורה, עמקות וישרות בהבנתה, ושקיעה מתמדת בהוויותיה - אין זה כי אם פרי עמל ויגיעה עקבית ורצופה, תוך כדי עמידה עיקשת מול הניסיונות הגדולים שנזדמנו לו בדרכו, והתגבר עליהם.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

והניסיונות הגדולים שהיו מנת חלקם באותה התקופה; דברים מאלפים המגלמים בתוכם מושגים של לימוד תורה ב'מסירות נפש' כפשוטו, ללא סיסמאות וללא גוזמאות, כשמלחמת העולם הראשונה משתוללת ברקע, ואין איש יודע מה ילד יום.

לאור יקרת הדברים וחשיבותם אצלי, ולמען יעמדו ימים רבים, רשמתי בזמנו על גבי גיליון את מילותיו של הרב שך, דברים שנאמרו בעיניים דומעות וקול נשנק מבכי:

"אינני מבין כיצד עברנו את המלחמה הזו! כל הבחורים עזבו את הישיבה, והלכו הביתה מרוב פחד ובלבול..."

"כשבאתי הביתה, אמרה לי אמי עליה השלום: 'אלעזרקה! כאן בבית יותר מסוכן, אין כאן את זכות התורה שתגן עלינו!' ואכן בעצתה חזרתי מיד לישיבה. זו היתה הפעם האחרונה שראיתי את אמי..."

"סלבודקה היתה עיירה קטנה, ולא היה שם מי שיכלכל אותנו. בשביל ללכת לאכול היינו צריכים לעבור את הנהר לעיר קובנה הסמוכה. הקור ששרר בחוץ היה כה עז, שמי הנהר קפאו, ויכולנו לעבור את הנהר על גבי שכבת הקרח. היכן ישנו? בבית המדרש! הצנינה היתה נוראה, עד שחליתי בדלקת ראות מרב קור, והמשגיח סדר לי לצורך בריאותי כמה ימים בבית המלון המקומי בקובנה.

"באותן תקופות נעלי היו מרופטות, עד שאצבעות רגלי נראו מהחורים שבנעלים. במשך שנה לא היתה לי חולצה נוספת, אלא רק אחת שכיבסתי שוב ושוב... אך כל זה לא העיב על הרצון של בני הישיבה ללמוד, וכך למדו ולמדו! זה היה ממש בבחינת 'תורה שלמדתי באף היא שעמדה לי!'"

מעניניו של הרב שך זלגו דמעות, ואמר: "אינני מבין כיצד יכולתי לשרוד במצב כזה, הקור ממש חדר לעצמות. לולי חסד ה' שהיה עמנו, ונסך בנו כוחות - לא הייתי שורד!"

בהיותי בעיירה פלטבוש בארצות הברית, נזדמן לידי מכתב ישן שכתב הרב שך בשנות הבחרות, הנושא את התאריך "יום ג' לסדר וארא תרצ"ג בקלצק". המכתב מוען אל ידידו הגאון רבי יהודה לייב פאער זצ"ל, ובו הוא גולל בפניו מעט ממסכת הקשיים איתם הוא מתמודד:

"הרבה הרפתקאות עברו עלי מיום נסיעתי מעיירת מולדתי ואבולניק, בשנה הראשונה של המלחמה האיומה. נסעתי אז לסלוצק אחר חג הפסח, חודש ימים קודם גזירת הגירוש מפלך

אלפים מצטרפים לתוכניות ולמבחני דרשו

לקראת תחילת מחזור חדש בלימוד המשנה ברורה

הצטרפו למהפכת לימוד ההלכה העולמית

או התקשרו **02-5609000**

לחצו כאן

הערבי, שהכיר היטב את לייב'ל וראה מדי שבת את עניו מצד אחד ואת מסירות נפשו מצד שני, ניסה לדבר על לבו ואמר לו, מה לך לטרוח לקנות מה שאין ידך משגת, בא ואראה לך משהו, ואז לקחו הערבי והראה לו בחשאי מכסה גדול שהיה ברצפת חנות הפירות...

גאב"ד חרדים הרה"ג אשר אנשיל כ"ץ שליט"א בעניין להתענג בתענוגים ברבורים ושליו ודגים

"זְכוּר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְשׁוֹ" (שמות כ, ז)

שהיה ברצפת חנות הפירות, ובאין רואים פתח הערבי והרים את המכסה והנה נתגלה תחתיו בור גדול חפור באדמה, מלא שטרות ומצלצלין לרוב כחול הים, אמר לו הערבי ראה נא לייב'ל עשיר גדול אני, ואני סוחר הפירות הגדול ביותר הן אצל היהודים והן [להבדיל] אצל הערבים, ואת כל הוני אני טומן בבור הזה, ועם כל זה אינני מרשה לעצמי לקנות פירות יקרים כמוך, קל וחומר אתה שהנך 'עני ואביון מגוזלו' למה לך במנהגך זה.

השיב לו לייב'ל וענה לו, וכי לעצמי אני קונה, לא ולא, לכבוד שבת קודש אני קונה, כפי שציוונו ה' אז תתענג, ומשכך אין מקום לחשבונות כלל. הערבי ניסה עוד קצת, אך לייב'ל כבר לא היה שם הוא אץ רץ לדרכו ואחר שעה קלה חזר והלוואה של צרור כסף בידו, וקנה לכבוד שבת את אותם פירות 'שהחיינו', לתמיהת אותו סוחר הערבי שלא יכול היה להבין זאת.

לא עבר ימים מרובים, והנה לפתע ביום בהיר שבק אותו ערבי חיים לכל חי. לייב'ל שלא ידע מכלום בא גם באותו יום שישי לקנות פירות כהרגלו מדי שבוע, והנה לתדהמתו כי רבה רואה את החנות סגורה על מנעול ובריא ועליו תולה שלט גדול על מות הסוחר הערבי, ושלכן החנות עומדת למכירה לכל המרבה במחיר, לייב'ל שהיה היחיד שידע מהאוצר המוחבא בתחתית החנות שמר את הדבר בלבו עד אחרי שבת, מיד אחרי השבת הגיש הצעה גבוהה מעל כולם, ותיכף זכה בחנות, משניתנו לו מפתחות החנות, לא נשאר לו כי אם לגשת לבור להוציא משם כסף עבור תשלום קניית

המדרש (תהילים צב, ובשכל טוב בשלח טז) דורש פסוק הזה, זכור את יום השבת לקדשו, במה מענגו, במאכל ובמשתה ובכסות נקיה, שנא' (ישעיהו נח יג) וקראת לשבת עונג. וכדברי רש"י כאן שאומר 'תנו לב לזכור תמיד את יום השבת, שאם נזדמן לך חפץ יפה תהא מזמינו לשבת'. וראה עוד ברש"י אבות (ה כ) וכן נפסק בטור (או"ח סי' רמ"ב) צריך אדם לזרז עצמו כנמר ונשר לכבד שבתות ביותר. הסיפור שלפנינו התרחש אי שם בתחילת שנות הת"ש, בעיה"ק ירושלים.

העניות והדחקות בתקופה ההיא אצל אנשי ירושלים הרקיעה שחקים והייתה ניכרת בכל בית וחסר, ומצוקתה גדלה מיום ליום במאוד מאוד, עד כדי דחק בלחם לפי הטף. בין אותם עניי ירושלים 'איש חסיד היה' ולייב'ל שמו, זכה אף הוא (כאותו 'איש חסיד' של הפיוט) לחשובה אשה וגם לבנים חמשה, אך גם להמשך 'בלי מזון ומחיה' וללא בגד ללבוש... אולם בכל זאת על אף עניותו כי גדלה הקפיד ביותר לכבד את השבת בכל טוב.

מנהג היה לו לייב'ל ללכת בכל יום שישי ערב שבת, לשוק הפירות ולקנות פירות משובחים לכבודה של שבת, הערבים סוחרים הפירות בתקופה ההיא ניצלו את ההזדמנות וגבו מחיר מופרז, הון תועפות ממש, על הפירות, 'תפוח' בבית היה אוצר של ממש. אך בכל זאת לא איש חסיד לייב'ל ישית לבו לכאלו, ומשכך לוהו מדי שבוע בשבוע מידידיו ומכריו כסף עוד ועוד בכדי שיוכל לכבד את השבת בפירות מתוקין, ואם היה מזדמן לידו פרי חדש 'שהחיינו' כי אז לא היה מאושר כמוהו, ולא היה מסתכל על כלום, גם אם עלה הפרי עשרת מונים משאר פירות, היה תיכף קונה אותה בדמים מרובים תרתי משמע לכבודה של שבת קדשנו.

והנה ערב שבת ולייב'ל מהלך ב'שוק' ורואה הוא פרי חדש שביכרה, 'שהחיינו', בחנותו של הסוחר הערבי, אולם לדאבון לבו לא היה בידו מספיק לרוכשו, לרוב יוקרו, משכך ביקש מהסוחר הערבי שישמור לו את הפרי לכבוד שבת והוא ייצא לחפש הלוואה בכדי לרוכשו. הערבי, שהכיר היטב את לייב'ל וראה מדי שבת בשבת את עניו מצד אחד ואת מסירות נפשו מצד שני, ניסה לדבר על לבו ואמר לו, לייב'ל לייב'ל, מה לך לטרוח לקנות מה שאין ידך משגת, בא ואראה לך משהו, ואז לקחו הערבי והראה לו בחשאי מכסה גדול

הערבים סוחרי הפירות בתקופה ההיא ניצלו אתההזדמנות וגבו מחיר מופרז, הון תועפות ממש, על הפירות, 'תפוח' בבית היה אוצר של ממש. אך בכל זאת לא איש חסיד כלייב'ל ישית לבו לכאלו

וכשנעיין במעשה נראה עוד, שהנה כמופיע בגמרא שם, היה השווי של אותו יהלום י"ג אלף דנרי זהב (וי"א י"ג עליות ואוצרות של דנרי זהב, ראה שם ברש"י ותוס') ולכאורה האם זה מקרה שזה היה שוויו, י"ג דייקא, לא פחות ולא יותר, או תימא וכי מה הוצרכה הגמרא לציין בדיוק את שוויה, הוי ליה למימר שנתעשר ודי.

אלא וודאי חלילה וחלילה אין כאן שום מקרה, אלא חז"ל רוצים לאלפינו בינה וללמדנו שהמענג את השבת זוכה למידה כנגד מידה, יוסף הוקיר את השבת והאמין בה' אחד ושמו אחד ועל סמך זה הלך ללוות כספים, לכך זכה ל"ג אלף דנרי זהב - י"ג הוא מספר אח"ד ללמדך שזכה למידה כנגד מידה על סמך זה שהאמין בה' אח"ד.

עוד מובא בזה"ק שהמכבד את השבת מעורר עליו רצון העליון וי"ג מידות רחמים, הרי גם בזה מידה כנגד מידה, שבשכר כבוד השמים נתעוררו עליו ה"ג מכילין דרחמי ונתעשר במספר י"ג.

וא"כ, 'ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג'.

(מתוך שיחת גאב"ד חרדים שליט"א)

החנות, ולאחמ"כ הלך והחזיר את כל הלוואותיו אשר לוה לכוונה של שבת, ועוד נשאר לו אוצר גדול כהנה וכהנה לאין ערוך, ונעשה עשיר גדול נגיד ובעל בעמיו, מעשיריה הגדולים של ירושלים. הוא זה שאמר להם הקב"ה לישראל (ביצה טו:): 'בני, לוו עלי ואני פורע'. לוו כסף על חשבונאי לכבוד שבת, ואל דאגה, אני אפרע לכם את ההלוואה.

וביאור הדבר שזכתה שבת 'שאני פורע', אלא, יען שבת הוא מקור הפרנסה וכלשון הזוהר הקדוש (פרשתן פח.) כל ברכאן דלעילא ותתא ביזמא שביעאה תליין. וכפי שהיטב לרמזו הרה"ק מלאנצהוט זי"ע (רביד הזהב ריש פר' ראה) את דברי הזוהר האלו במילת 'כבוד שבת', שהיא ר"ת, כל ב'רכאן ד'לעילא ו'תתא ביזמא ש'ביעאה ת'ליין. הרי לן ששבת היא מקור הברכה, והיא ההשקעה הטובה ביותר, ועל כגון דא אמר רבי יוחנן (שבת קיח) כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים. ואשר לכן לוו עלי, שהרי מזה גופא יושפע עליהם השפעות ברוחניות ובגשמיות, וביום השבת שישו ושמחו. וזה שאמר הקב"ה למשה (שבת י:): מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, אין לנו מתנה יותר חשובה מאשר שבת, ואילו היה האדם מביין ערך המתנה ומה שמרוויח עבור שמירת שבת, היה יושב ומצפה אליה בכללות הנפש מתי כבר תבוא.

הוא זה שפירש רבינו יוסף קרא (מגדולי תלמידי רש"י, ומצוטט רבות בבעלי התוספת, גם רש"י עצמו מצוטט דבריו בשם רבי מנחם ברבי חלבו ששמע מן אחיו רבי יוסף) עה"פ (ישעיהו שם) וקראת לשבת עונג וגו' אז תתענג על ה', אזי מידה כנגד מידה תזכה להמשך הכתוב, 'והאכלתיך נחלת יעקב אביך', שתזכה ותירש נחלה בלי מצרים.

ומה לן יותר מהמסופר בגמרא (שבת קיט.) על 'יוסף מוקיר שבת' הידוע לכל בר בי רב דחד יומא, על אותו גוי עשיר שנודע לו מחוזי הכוכבים כי כל נכסיו יפלו לידי שכינו היהודי 'יוסף', משכך מכר כל רכושו וקנה תמורתם מרגלית יקרה, ותפר אותה הדק היטב בכובעו שהתעופפה לו עם הרוח היישר אל תוך הנהר, ובלעה אותה דג שמן שאותה קנה לא אחר מאשר 'יוסף מוקיר שבת' וכך נתעשר. וכלשון הגמרא שם שאח"כ פגש ביה ההוא סבא, ואמר ליוסף, מאן דיזיף שבתא [מי שמלווה לכבוד שבת] פרעיה שבתא [השבת פורע לו], ע"כ.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

"היה מקרה מיוחד החקוק לי בזיכרוני, כששהיתי כמה ימים בחו"ל ובדיוק באותם ימים נערך המבחן החודשי. לא ידעתי מה לעשות, הייתי חייב לטוס, והכרטיסים כבר הוזמנו, אך בסייעתא דשמיא, אחרי שהגשתי בקשה מיוחדת, מצאו עבורי פתרון יצירתי"

שאלון נבחני ה'דף היומי בהלכה' לקראת הסיום הגדול חורף תשפ"ב

הרב אהרן כהן

בראש; אודה ולא אכחיש, התגובות הנלהבות מדרבנים ונותנים כח ומוח להמשיך ביתר שאת להביא השיחות והתובנות פרי ניסיונם של בעלי הניסיון המאשרים הזוכים לסיים בעוד חודשים מספר את לימוד וידיעת כל ה'משנה ברורה'. השבוע פנינו לשיחה עם הרה"ג משולם וינברגר מחשובי האברכים בכולל ערלוי שכונת הגפן ביתר עילית, הזוכה גם הוא להשתתף מתחילת המחזור בלימוד בתכנית בשילוב השתתפות קבועה במבחנים החודשיים.

מתי הצטרפת ללימוד דף היומי בהלכה? ומה גרם לך להצטרף?

היה זה חודש אחר חתונתי טבת תשע"ד. משחזר הוא בקול. באותו זמן התחילו חלק ו' במסלול הראשון בסדר ה'דף היומי בהלכה', והיות בישיבה הורגלתי ללמוד כל יום משנ"ב בסוף סדר בקיאות, מאוד רציתי להמשיך בזה. כך שראיתי בזה הזדמנות פז להצטרף ללגיטו של מלך לומדי ויודעי ההלכה ולכך הצטרפתי אכן גם למבחנים החודשיים.

מהו סדר לימודך במשך החודש, לפני המבחן החודשי?

ככלל, אני משתדל מאוד ללמוד כל יום את העמוד היומי ללא דחיות, כשלקראת סוף החודש אני לומד כמות כפולה כדי שישאר לי כמה ימים לחזרה על החומר הלימוד החודשי. ברוך השם, מציין הוא בסיפוק, כמעט כל חודש, אני מצליח ללמוד את החומר לפחות פעמיים או שלש פעמים.

זכור לך סיפור מיוחד של השקעה להשתתפות במבחן?

מאז שהתחלתי להבחן לפני כשמונה שנים כולל הזמנים המאתגרים כמו שמחות במשפחה, לידת בן, מעבר דירה וכדו', נשמע הוא מולהב, ברוך השם לא פספסתי שום מבחן חודשי. היה מקרה מיוחד החקוק לי בזיכרוני, מציין הרב וינברגר. כששהיתי כמה ימים בחו"ל כשבדיוק באותם ימים נערך המבחן החודשי. כשכבר לא ידעתי מה לעשות, הייתי חייב לטוס, והכרטיסים כבר הוזמנו, אך בסייעתא דשמיא, אחרי שהגשתי בקשה מיוחדת קבלתי אישור מיוחד מהנהלה, בחודש הבא להיבחן על החומר של שני החודשים. וכך אכן עשיתי בסיפוק מיוחד.

מה תוכל לציין כטיפ כנבחן וותיק

הדבר החשוב ביותר להצלחה הוא - העקביות. אכן, מוסיף הוא ומטעים, הרבה לומדים ונבחנים מציינים את זה, אבל אני בדווקא

חוזר ומדגיש את זה, כי אני מכיר הרבה אנשים שהתחילו להבחן בדף היומי בהלכה וחלקם עדיין נבחנים אך לא מדי חודש בחודשו ולכן קורה אצלם הרבה שכל קושי או עיכוב גורם להם להימנע מלהיבחן באותו חודש, דבר המשפיע כמובן על כל הרצינות של הלימוד וסדרי השינון והחזרות. אך מי שזוכה והולך עם זה בעקביות עיקשת ואינו נרתע מקשיים או מכל מיני עיכובים. מעיד הוא כבעל נסיון חכם ומאושר, הוא מצליח להתקדם עד לסיום לימוד וידיעת כל המשנה ברורה.

מה תרצה להעביר לחברים או למכרים שלך?

הדבר הבסיסי ביותר של כל יהודי ירא שמים הוא ללמוד לפחות פעם אחת את כל ה'משנה ברורה' על ששה חלקיה. כה יודעים היאך נראה ה"אורח חיים" של יהודי החי על פי ההלכה ועי"ז יידע את הדרך אשר ילך בה. כשכמובן הכי מתאים וכדאי ללמוד זאת בצורה מסודרת ומתוכננת, בצירוף ה'ביאורים והוספות' שהוסיפו חכמי ורבני 'דרשו' מההלכות הנוגעים למעשה בזמננו כשכל זה מקבל תוקף וחיזוק ע"י מסגרת המבחנים לא להתרשל בכל ההשקעה כסדר.

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

הוא עולה על האוטובוס, ולצידו מתיישב יהודי, שניכר עליו כי אינו מקומי. במהלך הנסיעה נקשרה ביניהם שיחה, ולקראת סוף הנסיעה חלה התפתחות מפתיעה: היהודי שלצידו, כך התברר, הוא אורח מארצות הברית, אדם אמיד למדי. במהלך השיחה תהה על קנקנו של ר' משה, והתרשם ממנו עמוקות. לפיכך, פנה אליו בהצעה: 'שמא תרצה לעשות אתי עסק?'

כיצד החמצת אוטובוס גרמה לרווח כספי עצום?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"כל אשר דבר ה' נעשה" (שמות י"ט, ח')

כמעט שנתיים שהעולם השתנה, עודנו בתוך תקופה סוערת ורוגשת, אומיקרון, דלתאקרון, תו ירוק, ועוד שלל מונחי לשון חדשים שגורים על פינו, כשהעולם כולו ממשיך לחוות טלטלת ענק בעקבות נגיף מסתורי המשוטט בעולם, ומטיל את חיתתו על תבל ויושבי בה. בתי החולים עמוסים, כתות שלימות נכנסות לבידוד, שערי מדינות סגורים, והתחושה היא שעדיין העולם כמצוי בסחרחורת לא ברורה. ככל שהיה נראה כי הנה עוד רגע קט ונצא מאפילה לאורה, גל ועוד גל מלמד שאין לדעת איך ומתי הקורונה תיעלם לצמיתות.

זה לא מקרה, בורא עולם שלח וירוס קטן ולא מוכר, שאף שאינו נראה בעין רגילה - השלכותיו ההרסניות ניכרות לעין כל. הוירוס הזה הגיח לעולם מסין הרחוקה, אך לא הסינים שלחו אותו - כי אם אבינו שבשמים שמנהל את העולם ומנווט את כל הנעשה בו, והוא ששלח אותו, מתווה את דרכו, מעניק לו את היכולת להטיל אימה ופחד בכל לב, דאגה וחרדה בכל מקום...

הרמב"ם קובע, בדבריו המפורסמים בהלכות תענית, שכאשר יהודים רואים שמהו בעולם קורה - יש אסון, - אסור להם להניח שזה יד המקרה, שזה קורה סתם כך. יהודים מאמינים בני מאמינים יודעים שהקדוש ברוך הוא שולח את נגיפיו בעולם כדי לומר לנו משהו, לטלטל אותנו, לרמוז לנו כי נדרש שינוי. כשהעולם כולו מסתחרר, זהו סימן לנו, בני האדם, להתייצב, לחפש היכן טעינו, לבחון את מעשינו, לראות מה מוטל עלינו לשפר ולשנות.

אמור מעתה, הוירוס הזה אינו רק וירוס, הוא פשוט אזעקה. בורא עולם צופר צפירה עולה ויורדת, מבקשת ודורשת לחשב מסלול מחדש, לפשפש בסדר היום שלנו ולראות מה נדרש מאיתנו.

איננו יושבים בשמים ואיננו יודעי דעת עליון, איננו יודעים מה נדרש מאיתנו ומה הקדוש ברוך הוא מצפה שנשנה, באיזו דרך הוא רוצה שנתקרב אליו. אנו רק יודעים שנחוץ שינוי מהותי. השאלה היא איך

לעשות את השינוי הזה?

כדי לענות על השאלה הזו, נעיין בגילוי מדהים אותו חושף הרב דסלר זצ"ל בספרו 'מכתב מאלהיו': כל מה שנדרש מאיתנו הוא קבלה אחת, אפילו קטנה, אבל שתהא עוצמתית, חזקה, כזו שנעמוד בה בגבורה בכל עת, כזו שנתעקש עליה בכל מחיר. שינוי אחד דרמטי, בנושא אחד, בעניין אחד - זה נראה דבר בודד וקטן, אבל השפעתו עצומה!

כמו אדם שנכנס למעלית, לוחץ בכפתור אחד קטן, והמעלית ממריאה אל על, נוסקת לקומה 50 תוך דקה או שתיים. למרות שהכפתור נראה כה קטן וחסר משמעות - יש לו את היכולת להעלות לקומה 50, כי הוא יושב על מנוע חזק ועוצמתי, שמעלה את האדם שבמעלית אל על. כך גם קבלה אחת קטנה, אם היא יושבת על מנוע חזק, על כח רצון עיקש, על עוצמה יהודית שתילחם על ביצוע הקבלה בכל עת - יש לה את היכולת לרומם את האדם לגבהים נשגבים.

כל מה שנדרש מהאדם שנכנס למעלית - הוא ללחוץ על הכפתור הקטן. כל מה שנדרש מיהודי כדי להשתנות - הוא קבלה אחת קטנה. ובלבד שהקבלה הזו תתבסס על מנוע עוצמתי, על כח רצון חזק, על התמדה ועקשנות. אם נקבל על עצמנו קבלה אחת טובה ונקפיד עליה - הקבלה הקטנה הזו תחולל בנו את השינוי ותקרב אותנו לאבא שבשמים.

אחר כך. והצד השני שבלב לוחש לו שקבלה היא קבלה, ומבחנה דווקא ברגעים קשים ולא פשוטים כמו עכשיו, ולכן - עליו להתעקש ביתר שאת, ולהתפלל מנחה כהלכה בכל מחיר!

כל המלחמה הזו לא ארכה אלא שברירי שניות, בסיומם הכריע נכון: קבלה היא קבלה, והוא יעמוד בה בכל מחיר. הוא שוכח מהכרטיס, מדמי הנסיעה, מהלוח"ז המוקפד שתכנן, וממשיך ל'שטיבלאך' קרובים. מתפלל מנחה לפי הסדר, בניחותא, מילה במילה, כמנהגו מדי יום, ורק כשסיים להתפלל - הוא שב לתחנת היציאה של האוטובוסים, וביקש לרכוש כרטיס חדש.

הכרטיס נרכש, בכסף מלא כמובן, ור' משה אפילו לא הצטער. נכון, הוא רחוק מלהיות אדם מבוסס, הוא אברך שכל מחייתו ממיילגת כולל זעומה, שלעתים מדייקת בתאריך ולעתים לא... ובכל זאת, הוא עשה את המוטל עליו, עמד בקבלה שלו, וזה הכי חשוב, הכי יקר בעיניו!

הוא עולה על האוטובוס, ולצידו מתיישב יהודי, שניכר עליו כי אינו מקומי. במהלך הנסיעה נקשרה ביניהם שיחה, ולקראת סוף הנסיעה חלה התפתחות מפתיעה: היהודי שלצידו, כך התברר, הוא אורח מארצות הברית, אדם אמיד למדי. במהלך השיחה תהה על קנקנו של ר' משה, והתרשם ממנו עמוקות. לפיכך, פנה אליו בהצעה: 'שמא תרצה לעשות אתי עסק?'

'אני לא איש עסקים, רחוק אני מכך מאוד', הצטנע ר' משה, 'אני אברך שיושב ולומד, זה כל עיסוקי. אני לא האדם המתאים...' - השיב להצעה בנימוס. אולם האורח מחו"ל - דווקא שמח לשמוע: 'נו, הלא זו העיסקה בה אני חפץ! אני רוצה לאמץ אברך שיושב ולומד תורה, ולעשות אתו עיסקה 'יששכר וזבולון'. אני רוצה להעמיד לרשותך תקציב חודשי נדיב, ולהיות שותף איתך בתורתך! התסכים לעשות אתי את העיסקה הזו?'

עד שהשניים הגיעו מירונה, העיסקה סוכמה היטב. הם החליפו מספרי טלפונים, וקבעו להיפגש כדי לחתום על העיסקה במסמך מסודר, עיסקה יששכר וזבולון נפלאה. האורח מחו"ל אימץ את ר' משה בתקציב חודשי קבוע, והפך לשותף בתורתו לנצח נצחים!

רק מאוחר יותר, הבין ר' משה מה קרה: הרי את השותף שאימץ אותו ומשלם לו מאז תקציב חודשי נדיב - פגש באקראי, הכי באקראי שיש. אם חלילה היה מוותר על הקבלה שלו ונוסע באוטובוס בו היה אמור לנסוע - כל העיסקה הזו לא היתה מתרחשת! רק הודות לעמידתו האיתנה על קיום הקבלה בכל מחיר - חתם על עיסקה כה חלומית!

ועד היום, כמעט שנתיים אחר כך, העיסקה עודנה בתוקף. מדי חודש בחודשו עובר סכום משמעותי מחשבון הבנק של היהודי האמיד מחו"ל, היישר לחשבון הבנק של ר' משה. בינתיים, אותו יהודי כבר סידר לר' משה מגוון הטבות נוספות, כמו להכניס אותו לכולל נחשק שהוא מתורמיו, ועוד ועוד...

וכל זה - בזכות עמידה איתנה ועיקשת על הקבלה שלו. התברר, כי העמידה הקפדנית על הקבלה להתפלל מנחה כהלכה ולפי הסדר, אולי עלתה לו שקלים בודדים, אך הביאה לו רווחה כלכלית עצומה.

בפרשת השבוע בני ישראל מקבלים את התורה, וברגע שלפני כן, הם עונים לדברי משה במילים 'נעשה ונשמע'. זה צמד מילים בודד, בפרשת השבוע כתובה רק מילה אחת מתוך הצמד - רק המילה 'נעשה'. אבל העובדה שבני ישראל השכילו לקבל על עצמם, להחליט בכל הכח, לקבוע בעומק ליבם כי הם מוכנים להילחם כדי לקיים - הביאה להם את הזכות לחולל את המהפך הגדול, להפוך לעם מקבלי ומקיימי התורה, על מצוותיה ומתנותיה שמאירות את חייו. הבה ננקוט באותה דרך. כל אחד מאיתנו יודע במה הוא לקוי, מהו השינוי הנדרש ממנו. הבה נקבל על עצמנו קבלה אחת, אפילו קטנה, ובלבד שתהא עוצמתית, חזקה, ונחליט שאנו מתעקשים להתמיד בה, לא מוותרים עליה אף פעם, עומדים עליה בכל תוקף. וככל שנעשה זאת ביתר הקפדה ורצון - כך נזכה שבאור עולם יראה שהבנו את האיתנות שאותה לנו, יסיר מעלינו כל נגע ומחלה, ויעניק לנו חיי אושר, בריאות ושמחה!

עיסקה שנחתמה בדרך למירון...

היה זה בל"ג בעומר תשע"ט, רבבות אלפי ישראל עלו מירונה להתפלל על ציונו ולשמוח בהילולת הצדיק. אברך חמד בשם ר' משה התעתד אף הוא לעלות מירונה, והזמין כרטיס נסיעה בחברת 'אגד' - בה הנסיעה כרוכה ברישום מראש לשעת נסיעה נקובה. טרם צאתו ביקש להתפלל תפילת מנחה ומיהר לבית כנסת קרוב, אלא שכבר בכניסתו גילה כי המתפללים כבר אוחזים ב'אשר'...

ואם תשאלו מה לא טוב ב'אשר', כאן המקום לערוך היכרות עם ר' משה, שתקופה ארוכה קודם לכן קיבל על עצמו שתפילת מנחה היא תפילה ככל התפילות, לא נאמרת בחטף, ולא מתחילים אותה מהאמצע. תפילת מנחה מתחילה מאמירת סדר הקרבנות וידבר השם אל משה, ולאחר הקרבנות אומרים אשרי, קדיש, ותפילת שמונה עשרה. אין קפיצות, אין דילוגים, ואין השלמות - תפילה היא תפילה, ונאמרת בשלמותה, על הסדר, כפי שכתוב בסידור...

בימים כתיקונם, נהג להקדים לבוא לבית הכנסת ולהתפלל כהלכה, אלא שהיום - כשהוא ממחר מירונה וסדר יומו שובש - נאלץ לחפש מניין אחר להתפלל בו על הסדר, וגילה כי זה לא פשוט. כשנכנס למניין אחד כבר אחזו בו ב'אשר', עד שהגיע לבית הכנסת הסמוך - התברר ששם כבר מתחילים 'קדיש', ובבית הכנסת הבא כבר עמדו באמצע תפילת הלחש. לא נותר לו אלא ללכת ל'שטיבלאך' מרוחקים קמעא ולהתפלל שם לפי הסדר ובהתאם לקבלה שקיבל על עצמו, אלא שכאן יש בעיה:

אם ילך למניין המרוחק - יתכן ויחמיץ את שעת יציאת האוטובוס שנקבעה בכרטיס שלו. כלומר, יצטרך לשלם שוב על הכרטיס, ולהשיג כרטיס נסיעה לשעה אחרת, וכלל לא בטוח שישג כרטיס כזה, שכן יתכן שכל המקומות באוטובוסים הבאים כבר תפוסים...

וכך, מתחוללת בלבו מלחמה: צד אחד אומר כי לאור נחיצות הנסיעה למירון, מניעת הפסד דמי הכרטיס וחוסר הוודאות אם ישיג כרטיס אחר, זהו בדיוק המקרה היוצא מן הכלל, בו הוא יכול לחרוג מקבלתו ולהתפלל בדילוג, להתחיל ב'אשר' ולהשלים את אמירת הקרבנות

עד שהשניים הגיעו מירונה,
העיסקה סוכמה היטב. הם
החליפו מספרי טלפונים,
וקבעו להיפגש כדי לחתום
על העיסקה במסמך מסודר,
עיסקת יששכר וזבולון נפלאה

מתברר, שלפעמים די בארבעים יום של קבלה טובה שיש בה סגולה,
כדי לחולל שינוי, כדי לפתוח שערי שמים. כי זה הכח של קבלה,
זו עוצמתה, יש בה את היכולת לחולל מהפך, יש לה את העוצמה
להרעיף ישועה. גם אתם יכולים וזה אפילו די פשוט: הגעה לבית
הכנסת במשך 40 יום במיוחד לצורך ביצוע הסגולה, אמירת הבקשה,
נתינת צדקה, אמירת אחד מספרי התהלים, והבטחה לומר 'נשמת'
בהגיע הישועה! - זה הכל, והישועה כבר בדרך!
ובשם אותם יהודים שנושעו בזכות הסגולה, אנו מודים לשותפי
הגיליון - מזכי הרבים, אשר בזכותם מגיעים דברינו לאלפים רבים
מבתי ישראל בארץ ובחול. אשריכם ואשרי חלקכם, יהודים
מחוללים שינויים בחייהם וגם נושעים - הכל בזכותכם!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון
של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com
מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

בורא עולם מסובב כל הסיבות סידר את העניינים בצורה כזו,
שהעמידה שלו על הקבלה השתלמה שבעתיים!

את הסיפור שמענו מר' משה, שהוסיף את המסר האישי שלמד
מסיפורו: בעוד אנשים נוטים להמעיט בערכן של קבלות טובות
קטנות ושגרתיות, כאלה שלא דורשות אלא כמה דקות, מתברר
שבשמים יש לקבלות הללו כח עצום, על טבעי ממש. הסוף הטוב
של הסיפור מוכיח, כי בורא עולם ביקש לאותת על חשיבות העמידה
על הקבלה והשמירה עליה מכל משמר, ולכן העניק רווח כספי כה
גדול בזכות ההקפדה על הקבלה.

אחים יקרים, עמידה על הקבלה דורשת מחירים, היא אינה קלה.
לפעמים רואים בעיניים עד כמה היא משתלמת, וגם אם לא - עמידה
בקבלות נותנת לנו כוחות, מעניקה לנו עוצמות. קבלה אחת, ועמידה
איתנה על קיומה בכל מחיר - הן מפתח להתעלות רוחנית, מקפצה
של התקרבות לאבא שבשמים. הבה נקבל על עצמנו קבלות כאלה,
ונזכה להתקרב לאבינו שבשמים ולעשות לו נחת רוח!

40 ימים, שני סיפורים...

בגיליון פרשת 'חיי שרה' - גיליון מס' 305, פרסמנו בשם הגאון רבי
משה שטרנבוך שליט"א את סגולת 40 ימי תפילה, בסדר הקבוע
הבא: במשך 40 יום, יש לבוא לבית הכנסת לצורך סגולה זו, לומר
בקשה, לתת צדקה, לומר את אחד מספרי התהלים המחולק
לחמישה ספרים, ולהבטיח לומר 'נשמת' בהגיע הישועה.

הסגולה פורסמה, וזכתה להדים נרחבים. שני סיפורים הגיעו לידינו:
האחד על בחור מעוכב שידוך זה עידן ועידנים, שביצע את הסגולה
וזכה להתארוס במזל טוב. והשני - על יהודי נכבד שהועמד למשפט
מסובך בארצות הברית, ונטען כנגדו כי הוא חייב למעלה ממיליון
דולר לרשויות המס. עורכי דינו אמרו כי אין כל סיכוי שייחלץ
מהעניין מבלי לשלם לכל הפחות כמחצית מהסכום, והשבוע נערך
המשפט והוא זוכה לחלוטין!

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

באחת משיחותיי בישיבת 'אחינו' לצעירים במודיעין עילית, בראשות ידידי הרה"ג רבי מיכאל ברלין שליט"א, הצגתי לתלמידים שאלה זו: 'איך משה רבינו לא קרא לבניו למעמד הר סיני?'. קם אחד הבחורים והציע תירוץ מרגש... הוא מרגש בעיקר כי הוא נאמר מפיו של נער צעיר, שלא מכבר הגיע אל הישיבה...

מדוע שרפה האם את מגילת היוחסין העתיקה שלה? • מה רצה רבי שמחה זיסל מתלמידו בשעה אחת וחצי בלילה?

למסירת התורה, היו צריכים להתייגע ולעבור את התהליך שעברו כל ישראל, כדי לזכות לקבלת התורה. מסופר שלאמו של הגאון רבי אליהו קלצקין זצ"ל, היתה 'מגילת יוחסין' עתיקה ביותר. יום אחד שרפה את המגילה באש, ולתמייהת הסובבים הסבירה: "נודע לי שבניי מעיינים בה... אני חוששת שהם יסמכו על מאמר חז"ל: 'תורה מחזרת על אכסניה שלה', ולכן הם פחות יתייגעו בלימודה, מוטב לי שלא יידעו על הייחוס שלהם, ולא ירגישו עצמם פטורים מלימוד התורה"... ואכן זכתה אשה זו שכל שבעת בניה נעשו לגדולי תורה.

באחת משיחותיי בישיבת 'אחינו' לצעירים במודיעין עילית, בראשות ידידי הרה"ג רבי מיכאל ברלין שליט"א, הצגתי לתלמידים שאלה זו: "איך משה רבינו לא קרא לבניו למעמד הר סיני?". קם אחד הבחורים והציע תירוץ מרגש... הוא מרגש, בעיקר כי הוא נאמר מפיו של נער צעיר שלא מכבר הגיע אל הישיבה, והתירוץ הזה שהגה מליבו של נער תמים, פורט ברגישות על מיתרי האכפתיות והחשיבה על הזולת... ועתה לתירוץ: לו משה רבינו היה קורא לבניו, הרי היה קורא רק להם

הרב ישראל ליוש

"וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כִּהְיוּ מִדְּבַר מֹשֶׁה אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ" ... (שמות י"ח, א')

נחלקו בגמרא מתי יתרו הגיע לעם ישראל, לפני מתן תורה או אחר מתן תורה. לפי השיטות שיתרו הגיע אחר מתן תורה, עולה כי בני משה לא השתתפו במעמד הר סיני!...

הלא פלא הוא! היתכן שמשה רבינו היודע את גודל המעמד ואת עוצמת חשיבותו, לא יביא לשם את בניו? מדוע הוא לא שלח לקרוא להם, להשתתף במעמד כה היסטורי ומכונן ביסודות האומה הישראלית?

את השאלה הזו רגיל אני לשמוע מהגאון רבי שמואל חיים דומב שליט"א, מידי שנה בהתקרב פרשת יתרו, ותמיד היה מצמיד לשאלה גם פליאה: הכיצד יתכן שאין מי מהמפרשים ששואל זאת? עד ששנה אחת אורו עיניו, כי מצא את אשר חיפש: "תוס' רבינו אלחנן על עבודה זרה מקשה א'ז"..." , קרא בהתרגשות ובאהבת התורה היוקדת בו, כמי שמצא שלל רב...

הרב דומב יישב, שיש לומר שמשה רבינו ידע שמי שלא עבר את קושי השעבוד במצרים, אינו יכול לקבל את התורה, מי שלא חווה את ניסי מצרים, ולא עבר את כור ההיתוך הזה, חסרים לו התנאים הבסיסיים לקבלת התורה, [אמנם גם שבט לוי לא עבדו במצרים, אך הם ראו את השעבוד והשתתפו בליבם עם אחיהם הסובלים, וראו אף את כל ניסי מצרים].

אי אפשר לזכות בתורה בזכות קשרי משפחה עם מוסר התורה. שעבוד מצרים וחווית הניסים, לא אירעו במקרה לפני מתן תורה, הם היו תהליך מתבקש ומוכרח לפני קבלת התורה, וכיון שבני משה לא חוו את כל זאת, לכן לא קרא להם אביהם, ולא ניצל את קשריו וקרבתו למעמד הר סיני, כדי לדאוג שהם יהיו שם ויעקפו את התנאים המקדימים.

למדנו מזאת, שהתורה אינה עוברת בירושה, ואף שתורה מחזרת על אכסניה שלה, מ"מ אינה ירושה לך מאבותיך, כי היא רק 'מחזרת', אבל צריך לבוא וליטול אותה, ואף בני משה שהיו מקורבים ביותר

**מספר החברותא: "הלכתי לביתי
ושכבתי לישון, והנה בשעה אחת
וחצי בלילה, הטלפון מצלצל
בביתי. התפלאתי מאוד, מי
מעז להתקשר בשעת לילה כה
מאוחרת...? כשהרמתי השפופרת
שמעתי את קולו של ראש הישיבה**

רגוע, מחר כשנלמד אציע בפניך את המהלך"...

החברותא מבהיר: "באותה תקופה לא היו מכשירי טלפון בבתי שכונת גבעת מרדכי. ראש הישיבה הטריח את עצמו לחזור מביתו למשרד הישיבה, דרך לא קצרה וקלה, רק כדי להרגיע אותי שיש פשט בסוגיא! הוא אפילו לא רצה לומר לי מה הפשט, כל הטרחה היתה רק כדי להרגיע אותי!"...

הנה לנו דוגמא חיה של לימוד תורה עם רגישות לזולת.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל:
israel.layosh@gmail.com

ולא לחותנו יתרו, שהרי הוא עדיין גוי, ואין לו מה לעשות במעמד הר סיני המיועד רק לעם ישראל מקבלי התורה. אם כן, יתכן שיתרו היה נפגע מהעובדה שהוא איננו מוזמן למעמד כה נשגב. על כן החליט משה רבינו לוותר על השתתפותם של בניו במעמד כה חשוב, והעיקר לא לפגוע בזולת. אין ערך לקבלת תורה, כאשר היא נעשית תוך כדי פגיעה וחוסר רגישות של האחר, אפילו אם הוא גוי, ובאמת אינו ראוי ומתאים להשתתף במעמד הזה...

גדלות בתורה' קשורה בקשר בל ינותק עם 'רגישות לזולת'! שעות של עמל ויגיעה עברו על הגאון רבי שמחה זיסל ברוידא זצ"ל והחברותא, בסוגית הגמרא בריש פרק 'כל גגות'. הם ליבנו את דברי המרדכי שם עם דברי התוס', והתקשו בקושיה חמורה שאיימה להמיט את כל היסודות שיסדו בסוגיא. השעה החלה להתאחר, והם עדיין לא מוצאים את ידם ואת רגלם בהבנת הסוגיא. בחצות הלילה הם החליטו להיפרד, כאשר הקושיא נותרה בחלל החדר, והתנחמו בכך שמחר ימשיכו לעיין וליישב את הסוגיא...

מספר החברותא: "הלכתי לביתי ושכבתי לישון, והנה בשעה אחת וחצי בלילה, הטלפון מצלצל בביתי. התפלאתי מאוד, מי מעז להתקשר בשעת לילה כה מאוחרת...? כשהרמתי השפופרת שמעתי את קולו של ראש הישיבה רבי שמחה זיסל: 'איך האב א'מהלך...?' - [יש לי מהלך בסוגיא], 'מה המהלך?', שאלתי. 'זה לא הזמן כרגע לומר את כל המהלך באמצע הלילה' - ענה לי ראש הישיבה - 'רק רציתי להרגיע אותך שיש מהלך ותוכל לישון יותר

**לפתוח את
היום בטוב...**

**הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך**

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

למצוות, משום כך הוא מתפלל את כל התפילות מיד בתחילת זמנו. בשובו היה יושב ליד מיטתו בחדר הספרים, כשהוא עטור בטלית ובתפילין, וקורא נביא בטעמים.

הנעימה המתוקה של פסוקי הנביא, שהתנגנה מידי יום ביומו בעוד קורי שינה על עיניו, נדמתה לנו כחלום מתוק. עד היום היא מהדהדת באוזנינו, והננו מתרפקים עליה בגעגועים!

בשעה זו (שבקיץ היתה מוקדמת מאוד) התחיל הבוקר בביתנו. התעוררנו, נטלנו את ידינו, ומשום שאבא הקפיד לא ללמוד תורה בחדר כל עוד נמצאים בו מי הנטילה, פינינו אותם תכף ומיד, סידרנו את המיטות בזריזות כדי שאבא ילמד בחדר מסודר.

זהירות בכבוד הספרים

בכלל, תמיד הקפדנו מאוד שחדר הספרים יהיה נקי ומסודר. אבא עצמו לימד אותי בקטנותי, כיצד לטאטא את החדר. השתדלנו שהשולחן יהיה ריק. ולא יעמדו עליו אלא ספרי הלימוד של אבא. את הספרים עצמם היינו מנקים במברשת מיוחדת, מפני כבודם. אבא מדקדק מאוד בשמירת הספרים - כשנקרע דף, היה אבא מדביקו בדיוקנות. אני זוכרת כיצד היה מסדר יפה את שני הקרעים, מבקש מאחד הילדים להחזיק בהם שלא יזוזו, ומדביקים בזהירות... פעם קרעה אחותי בת השנתיים פיסת נייר מספר קודש. על מעשה כגון זה היה אבא מעניש לשם חינוך, אולם אחותי הצטדקה: "רק 'עישרת' את הספר" ... אבא נהנה מההברקה והניח לה... (באותה עת שהתה בביתנו הדודה צביה גריינמן, והיא הגיבה: "הרי זו שנינות קוסובאית אופיינית"...) .

אבא רגיל לספר כי בעל ה'תשב"ץ' היה מכבד מאוד את ספרי הקודש שלו, ובזכות זה זכה כי אין התולעים שולטות בספרים שחיבר. אבא מספר גם כי פעם ראה אצל ה'חזון איש' ספר 'תשב"ץ' ישן, והיה שלם לגמרי!

אבא נוהר מאוד שלא יהיו ספרים הפוכים בבית, וכן שלא להניח נביא על חומש, סבא הסטייפלר הקפיד גם לא להניח ספרי אחרונים על ספרי ראשונים וכיוצא בכך.

אבא מקפיד גם שהספרים יעמדו בארון בצורה מכובדת ומסודרת. אבא מרגיש כי הספרים הם 'משהו חי', וזו היתה התחושה שהשרו בבית.

כל ההנהגות הללו החדירו בלבנו את כבוד התורה!

נס הספרים

אי אפשר שלא לקשור את הדברים לנס מופלא שאירע בביתנו, כאשר פרצה שריפה שאיימה לכלות את כל הנקרה בדרכה.

היה זה כשתנור נפט ישן התלקח בחדר הרחצה, והלהבות התפשטו אל שאר חדרי הבית. באותה שעה ישב אבא בחדר הספרים, ולמד עם ידידו רבי בערל וינטרויב. הם היו שקועים בלימודם ולא שמו לב לנעשה, כשלתע משהו קרא להם, והם נמלטו על נפשם. השריפה התפשטה עד חדר הכניסה, שם ניצבים ארונות ספרים

את ההגרלה ערך כדרכו בשמות של מסכתות: הוא היה בוחר באחד הילדים ומתחיל למנות את שמות המסכתות ממנו והלאה: ברכות, פאה, דמאי, כלאיים, שביעית, תרומות, מעשרות, מעשר שני, חלה, ערלה, ביכורים, מי שיצא לו 'ביכורים' עלה בגורל. (עם הזמן למדנו לנחש מראש מי יזכה...) (הזוכה ה'מאשר' התכבד לומר ראשון את הברכה, כולנו ענינו אמן, ואחר כך נערך גורל על הבא בתור, כך עד שאחרון הילדים עלה על יצועו... מכאן ואילך היה אסור לדבר, אלא להביע בתנועות ידיים ו'נו', מה שעשינו בהידור שוב ושוב... אבא היה מכבה את האור ונכנס למטבח לאכול ארוחת ערב עם אמא, ולאחר מכן, כשאנחנו כבר הספקנו להירדם, היה חוזר לחדר, מדליק את האור - ומתיישב ללמוד.

אבא עמד על כך שנכין 'נעגעל וואסער' (מים לנטילת ידיים שחרית) ליד המיטה, כדי ליטול ידיים סמוך לקימה, ועל כן מלבד המיטות והמזרנים, היה החדר עמוס גם בקערות ובספלי מים לכל ילד, פעם אף ערך על כך מבצע: מי שיזכור להכין 'נעגעל וואסער' במשך חודש שלם, יקבל פרס. עמדתי במשימה וזכיתי בחלק הראשון של הספר 'פאר הדור' על ה'חזון איש' שיצא אז לאור...

הקפדה על הסדרים

מדי לילה בשעה עשר, היה אבא קורא קריאת שמע שעל המיטה ועולה על יצועו, ובשעה שתיים וחצי לפנות בוקר כבר שב לחדר הספרים (והילדים...) הוא העביר חלק מהילדים למיטתו, כדי לפנות מקום לחברותא שהגיע ללמוד עמו. במשך השנים היו לאבא חברותות שונות, ועם כולם דקדק שיגיעו בזמן ולא יאחרו.

אחד מהחברותות היה בחור, שלא היה מי שיעיר אותו בשעה מוקדמת כל כך, ומשום כך התקשה להגיע ללימוד בזמן. אבא הציע לו כי יישן בהול בביתנו, וכך יקל עליו להשכים ללימוד המשותף. ואכן הבחור ישן בביתנו תקופה ארוכה, ואבא היה מעיר אותו יום יום...

חברותא אחד סיפר, כי פעם אחת נאלץ להיעדר ולא להגיע ללימוד, ולפיכך רצה אבא להפסיק את הלימוד עמו. רק כשדודי רבי שלמה ברמן התערב ו'סנגר' אליו, ניאות אבא להמשיך בלימודם.

לגבי הקפדתו של אבא על שמירת סדרים, מעניין לספר כי פעם הורה אבא לאחד משומעי שיעורו בירושלמי, לבל יחסיר ולו פעם אחת. אבא הסביר לו כי לפעמים מגיע לאדם עונש להיות חולה, אך אם הוא מקפיד שלא להיעדר מהשיעור, יהיה מה שיהיה, נקבע בשמיים שלא יחלה!

אותו תלמיד סיפר, כי אכן הקפיד שלא להפסיד אף שיעור, ובאמת כל אותן שנים שבהן מסר אבא את השיעור - לא היה חולה ולו פעם אחת, כי אם בימי שישי ושבת, שבהם לא התקיים שיעור...

קול התורה מתנגן

סמוך להנץ החמה אבא יורד לבית הכנסת. (אבא רגיל לקיים את כל המצוות בזמן הראשון שניתן לעשותן, בבחינת 'זריזין מקדימין

לברך בקול רם במשך חודש שלם. הוא גם טרח וכתב את שמותינו על הספרים בכתב ידו הנאה (אכן, אצל אבא התפילה נחשבת כאבן בוחן למכלול אישיותו של האדם. כשאבא חיפש לנו שידוכים, היה הולך לראות כיצד הבחור המוצע עומד בתפילה).

דקדוק ההלכה

אבא ואמא חינונו אותנו לקיים את ההלכה בהידור, על כל פרטיה ודקדוקיה, ללא ויתורים ופשרות. אבא הקפיד שנברך ברכות השחר לפני ארוחת בוקר. כל ערב שאל את הבנות האם התפללו מעריב, ובימי הספירה- האם ספרו ספירת העומר.

אמא סיפרה על סבא הסטייפלר, כי מתוך שחשש שמא בנותיו תשכחנה לספור, כתב להן תזכורת על גבי פתק ותלה אותו על ה...מראה! ואכן, ההקפדה על כך היתה חדורה בעצמותיהן עד כדי כך, שבימי ספירת העומר, כאשר שכבה על ערש דוויתו, דודתי הרבנית ברמן, כשהיא מחוסרת הכרה, פקחה לפתע את עיניה ושאלה: "כמה סופרים היום?"...

אבא הקפיד שלא נאכל ולא נשתה בעמידה, ותמיד הזכיר לאסוף את הפירורים לאחר האכילה, באומרו: 'מי רוצה להיות עשיר? בשבתות לא הרשה לשחק בחבל ובכדור, ובימי הספירה ובימי בין המצרים אסר עלינו לשיר, ועוד כהנה וכהנה הלכות ודקדוקיהן.

דקדוק ההלכה נתן את אותותיו בבית בכל עת ובכל שעה, והשפיע עלינו כבר מקטנות. זכורני, כי בילדותי שאלתי את אבא: "בסוף התפילה אנו אומרים 'כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא'. אילו שתי הלכות אשנה מדי יום, כדי שאזכה לעולם הבא?". אבא השיב לי על אתר: "אמרי כל יום לאחר התפילה- 'משנכנס אדר מרבין בשמחה משנכנס אב ממעטין בשמחה'..."

(הרבנית ר. צביון מתוך 'בית אמי')

רבים, ובסמוך במרפסת שלפני הכניסה, עמדו חבילות רבות של ספרים שחיבר אבא. שהגיעו מבית הדפוס ימים ספורים קודם לכן. באורח פלא נעצרה האש סמוך לחבילות הספרים ממש, והספרים לא ניזוקו כלל!

אמא היתה רגילה לספר, שאפילו הפועלים הערבים שעסקו בשיפוץ הבית, לא גמרו להתפעל מהנס הגדול.

ונס נוסף: עד אותו בוקר היו בבית מחברות של אבא, ובהן כתב יד של ספרו 'דרך אמונה', שעמד להוציא לאור. באותו בוקר סיים את מלאכת הכתיבה, ושלה את המחברות להגאון רבי דב לנדו, ראש ישיבת סלבודקא, כדי שיעבור על הכתבים. בערב, בזמן השריפה, הן כבר לא היו בבית...

בשעה שפרצה האש לא הייתה אמא בבית. כששבה הביתה, מצאה את אבא עומד בחוץ וחיוך מאושר על פניו: "הספר 'דרך אמונה' ניצל מן השריפה!".

אהבה לספרים

חיבתו של אבא לספרים, הינה ידועה ומפורסמת לכל. בשנים ההן היה אבא אורח קבוע בחנויות הספרים (אלו היו החנויות היחידות שנכנס אליהן...). בדרך כלל קנה בחנות של 'קרליבך' ברחוב מהרש"ל, הסמוכה לכולל 'חזון איש', ולפעמים בחנות של ר' מאיר ראטה ברחוב ברטנורא. אבא היה קונה בעבורנו את הספרים שנוקקנו להם בלימודינו.

אבא היה רגיל להגיע הביתה מדי ערב בשעה קבועה. רק לעיתים רחוקות קרה שאבא היה מאחר, ואמא היתה אומרת: "בוודאי אבא נכנס לחנות ספרים"... ואכן, בדרך כלל חזר כשספר חדש בידו.

פעם הביא לאחותי ולי שני סטים של חמישה חומשי תורה עם רש"י בפורמט קטן- היו אלו מתנות לאחר שעמדנו במבצע שערך לילדים:

המשך מעמוד 11 | הגאון הגדול רבי שלמה פיישר זצוק"ל

רמ"ח האיברים, שאם אתה עושה כן אשריך גם בעוה"ז. מי שחי במחיצתו הרגיש, שרק אם בתורה אתה עמל אשריך בעוה"ז! והבין שהכל הבל הבלים והאושר היחיד הוא רק עמל התורה. וכאמור, העובדה שהוא היה גאון אדיר, לא זו בלבד שאינה סיבה לפטור את עצמו מעמל התורה, אלא אדרבה, היא ראייה לסתור, כי הרי יכול להתפתות להפחית מעמלו ושקידתו מחמת כשרונותיו הנדירים, ולמרות זאת אצלו היה נהפוך הוא, עמל כל ימיו מתוך תאוה אין סופית לכל פירור וגרגיר של עוד ידיעה ועוד סברא..."

(הרב מ. ברמן, מתוך מוסף שבת קודש, 'יתד נאמן' חנוכה תשפ"ב)

הקריבה, אלא להיפך, זכתה וקיבלה. הקשר ביניהם היה מופלא, למרות שרוב שנותיו לא שהה בבית כלל כל ימי השבוע, כי כשחיים חיים רוחניים, אין השפעה לריחוק המקום. אגב, חתנו הגר"ח קוק שליט"א סיפר, שהוא עצמו היה נוכח כשנכנסו מו"ר והרבנית למרן הקה"י זצוק"ל, והושיבו על ידו והושיב את הרבנית על ידם (למרות שבידוע אפילו לא קרא כתב יד של נשים), ודיבר עמו זמן רב בחביבות אין קץ, וגם דחק בו להוציא לאור ולהדפיס את תורתו, ובזכות זאת זכינו לספרי 'בית ישי'."

הגאון רבי אריאב עוזר שליט"א הותם במסר ולקח: "כל זה מחייב אותנו לדבר אחד: ליזכור את ה'ובחרת בחיים', לבחור בחיי תורה, ולא להיגרר אחר פיתויי העוה"ז. לחיות ולהרגיש בכל

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

הריצה שלהם. והנה הוא רואה שהם משליכים משהו לפח האשפה. הוא עדיין אינו מבין מה קורה, אך לפתע הוא רואה שוטרים רצים. או אז הוא מבין שמדובר בגנבים שברחו מפני השוטרים, ובדרך בריחתם הם כנראה השליכו את הגניבה לפח האשפה. עם אור ראשון, הוא יורד למטה פותח את הפח ומוצא בו שטר של מאה דולר. זה כבר מתחיל להיות מעניין, הוא מציץ פנימה אל תוך הפח ורואה שם עוד כמה שטרות. הריח אמנם לא משהו, אבל מדובר בדולרים... לכסף אין ריח... או אז - תסלחו לי - הוא נכנס לתוך הפח ונובר בו. הנה עוד שטר ועוד שטר. הוא מטונף ומלוכלך, אבל לא נורא, אפשר לנקות. עוברים אנשים ליד הפח ורואים בתוכו אדם, הוא שומע אותם, אומרים זה לזה: הוא 'צודרייטער', אדם 'מסובב', לא שפוי... עובר עוד אדם ואומר: "אוי נעבעך, רחמנות עליו..."

האיש הזה שומע את כל הדיבורים הללו, האם הוא מתבייש? הוא לא מתחיל להתבייש! א מח'ה. כל רגע שהוא בפנים שווה לו כסף! עוד שטר ועוד שטר! יגידו כולם מה שיגידו, ילעגו כמה שילעגו, לו זה לא אכפת! הוא כבר אסף משם אלפי דולרים! הוא נהיה עשיר! כאשר אדם עובד את השי"ת, אין גביר גדול ממנו. כולם צוחקים עליו, אבל הוא יודע שהוא מתעסק עם מיליונים, וכי יש לו במה להתבייש? הם מרחמים עליו, אבל הרחמנות צריכה להיות עליהם, לא עליו!

אדם צריך להרגיש, שבעשיית רצון השי"ת הוא צובר מיליונים! מי שחי בתחושה זו, אזי הוא יכול לקיים בקלות את ציווי הרמ"א: "ולא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השי"ת".

(מתוך יחי ראובן - הגדה של פסח)

בבית הכנסת עוד עשרות יהודים שהגיעו אף הם לאחר זמן תפילה. הוא מרגיע את מצפוננו ואומר לעצמו: 'הרי עוד רבים אחרים נכשלים בתפילה לאחר הזמן, וכי אני צריך להיות יותר צדיק מהם?'. טיעון זה, כאמור, רק מחמיר את התביעה כלפיו, כי אם הוא רואה כיצד היצר מצליח להפיל ברשתו אנשים רבים כל כך, אזי הוא צריך להיזהר ככל כפליים שלא יפול במלכודת היצר.

בסעיף הראשון בשולחן ערוך כותב הרמ"א: "ולא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השי"ת". אם אדם נמצא במקום שלא מתנהגים בו כראוי, לא יאמר לעצמו: 'וכי אני צריך להיות הצדיק היחידי?', אלא אל יבוש, ויעשה כרצון השי"ת.

אם נדייק בלשון הרמ"א, נראה שאין הוא אומר שעל האדם לעשות רצון השי"ת, אף שהוא מתבייש לעשות כן, אלא מורה לאדם: "ולא יתבייש". לכאורה צריך להבין, כיצד אפשר לצוות על האדם לא להתבייש? אפשר לצוות עליו לעשות רצון השי"ת בכל מצב ובכל תנאי, אף שהוא חש בוש, אבל לצוות עליו "ולא יתבייש", הכיצד? נתאר לעצמנו יהודי, הנמצא בין אנשים שאינם שומרי מצוות, והגיע זמן תפילת מנחה. הוא נעמד להתפלל ורואה כיצד כולם מדברים עליו ולועגים לו, אומרים עליו שהוא 'צודרייטער', 'פנאטי'. אפשר לומר לו שאפילו אם הוא מתבייש מהם, אל ימנע מלעשות את רצון השי"ת, אבל ברמ"א נאמר: "ולא יתבייש", יש כאן ציווי לאדם שלא יחוש בוש כלל, איך אפשר לצוות כן?

אומר ר' דוד בריסקער ווארט טוב מאד: למה הדבר דומה? נתאר לעצמנו אדם שאינו יכול להירדם בלילה, הוא נעמד ליד אדן החלון, ולפתע הוא רואה שלושה אנשים רצים, הוא אינו יודע מה פשר

כאשר יצאו מהחדר, נפל האבא מתעלף על פתח חדר הרבי. כשעוררוהו, גזר על הילד שיגלה את פשר דברי הרבי. שלומקה הילד, סיפר את הכל ואמר כי כבר הספיק ללמוד באותו ספר מספר פעמים. הוא התנצל בתום לב, שלא ראה ב'מלמד' שהוא שום פסול, שהרי הוא נראה בחיצוניות כאיש תם וישר, והוא מוכר בעיר וכו'. נקל לשער באיזו חרדת קודש הם עברו את הדרך חזרה לביתם.

בבואם העירה, האיכו במרכבה עד פתח ביתם. נכנסו, ולא דברו מטוב ועד רע. הילד מיהר והביא לאבא את הספר. השניים יצאו לחצר, ואחריהם האם הרבנית, והילדים הקטנים. האב התכופף והצית את האש וענינו זלגו דמעות. האש אחזה בדפי הספר וכילתה אותו במהרה, כדין "ובערת הרע מקרבך".

ועם תבערה זו ניצל המהרש"ם מצפורני המשכילים. מכאן יכולים אנו ללמוד עד כמה גדול כח הטומאה הנובעת מההשכלה, ועד כמה צריך אדם להתרחק מכל דבר זה, ולהדבק תמיד רק בקדושה, כמאמר הכתוב: "וגם הכהנים הנגשים אל ה' יתקדשו".

(מתוך הספר 'משכני אחרין')

אחר כך הניח את שתי ידיו על ראשו, והתחיל לצעוק בקול גדול: "בני אל תלך בדרך איתם, מנע רגלך מנתיבתם. כי רגליהם לרע ירוצו וימהרו לשפוך דם" (משלי א, טו-טז). הוא חזר ושילש את הפסוק כמה פעמים בקול חזק, עד שנפל על הילד פחד גדול מאוד.

לאחר מכן פנה אליו ואמר באידיש: "ילדי, אל תשמע לאף אחד האומר לך ללמד דקדוק או דברים אחרים. למד נא אך ורק מה שאבא מצווה אותך! תמיד תשאל קודם את האבא על כל דבר, האם מותר ללמוד את זה, כי מטרתם להדיחך מדרך היהדות. אל תשמע לשום אדם, ותתנהג בדרך כפי שהוריק מתנהגים, כמו שאבות אבותיך נהגו, ואז תתחזק ותראה הצלחה בלימודך, ותעלה מעלה מעלה, ותהיה לראש על ישראל כל ימך, גם תאריך ימים. זכור נא את דברי וטוב לך!", עד כאן היו דברי האדמו"ר ברוח קדשו.

אביו רעד בכל גופו, כאשר לפני היציאה מהחדר פנה הרבי רבי מאיר אל הילד שנית: "אל תלמד שום דבר ללא הסכמת אביך. הם רצים אחרך להטותך מדרך הטוב, אינם דורשים טובתך, הרחק מפתח ביתם, תזרם כמו דוה צא תאמר לו' (ישעיהו לב, כב), 'שקץ תשקצם!'".

**סיכום
שבועי
ב'דף יומי
בהלכה'**

- ◆ האם ניתן לקרוא את המגילה לפני י"ד באדר?
- ◆ מהו נוסח הברכה שמברכים בקריאת המגילה לנשים?
- ◆ מחלוקת המשנה ברורה והחזון איש בדיני 'בן כרך' ו'בן עיר'

מהלכות קריאת המגילה

• חובה ללכת לבית הכנסת לקריאת המגילה בפורים, מפני ששם מתאספים אנשים רבים, וישנה חשיבות יתירה למצוה הנעשית בפני רבים, כפי שנאמר במשלי: "פָּרַב עִם הַדָּרַת קֶמֶלָךְ". וככל שהציבור גדול יותר, החשיבות גדולה יותר. ועם זאת, תפילת שחרית כותיקין בציבור קטן, עם קריאת המגילה לאחריה, עדיפה על פני תפילה וקריאת המגילה בציבור גדול בשעה מאוחרת יותר.

• קריאת מגילת אסתר בפורים, קודמת לכל המצוות, למעט קריאת שמע ותפילה. ויש אומרים שגם ברית מילה קודמת לקריאת המגילה, וכן קבורת המת.

• הנוסע לפני פורים למקום בו לא יהיה באפשרותו לקרוא את המגילה מתוך מגילה כשרה, יקרא אותה בציבור, ללא ברכה, ביום י"א, י"ב, או י"ג באדר. ויש מהראשונים שכתבו, שבזמננו אין קוראים את המגילה לפני י"ד באדר.

• ניתן לצאת ידי חובת קריאת המגילה בשמיעת הקריאה מפי אחר, ובלבד שהקורא והשומע מתכוונים כל אחד לחלקו - הקורא להוציא, והשומע לצאת.

• נשים חייבות בקריאת המגילה. ויש אומרים, שאשה אינה חייבת בקריאה, אלא בשמיעה בלבד, וכשקוראת לעצמה, מברכת "לשמוע מקרא מגילה", ויש אומרים: "לשמוע מגילה".

• יש אומרים, שחובת 'חינוך' לקריאת המגילה, תלויה במסוגלותו של הקטן לשמוע את קריאת המגילה בשלימותה, ויש אומרים, שהיא תלויה באפשרות הקטן עצמו לקרוא בשלימותה. ויש שכתבו, שמצוה לחנך אף לקיום חלק מהמצוה,

ולכן מחנכים את הקטן אף לשמיעת חלק מהמגילה.

• תָּרַש שאינו שומע כלל, אך מסוגל לקרוא את המגילה כראוי - לדעת השולחן ערוך, פטור מקריאת המגילה, מחויב בקריאת המגילה ככל אדם, אלא שלכתחילה לא יוציא אחרים ידי חובתם.

מהלכות 'בן כרך' ו'בן עיר'

• בערים שהיו מוקפות חומה בימי יהושע בן נון, וכן בעיר שושן הבירה, מקיימים את מצוות הפורים - קריאת המגילה, משלוח מנות, מתנות לאביונים וסעודה - בט"ו באדר, ויום זה נקרא 'פורים דמוקפין'. וישב שהמרחק בינו לבין עיר שהיתה מוקפת חומה מימות יהושע בן נון, אינו עולה על מיל - דינו כ'מוקף', ומקיימים בו את מצוות הפורים בט"ו באדר.

• על פי הנהוג כיום בארץ ישראל - העיר ירושלים העתיקה, היא העיר היחידה שנחשבת בוודאות כמקום שהיה מוקף חומה בימי יהושע בן נון.

• בנוגע לדינו של בן עיר שהלך לכרך לפני פורים, או ששהה בו בפורים, וכן להיפך, ישנם דעות שונות וחילוקים רבים. לדעת המשנה ברורה דינו תלוי בעיקר במה שהיה בדעתו בעת יציאתו בנוגע למקום הימצאו בתחילת יום החיוב במקום שהלך אליו, ולדעת החזון איש הדבר תלוי בדעתו של בן הכרך בתחילת ליל י"ד, בהיותו בעיר, ושל בן העיר בתחילת ליל ט"ו, בהיותו בכרך.

• ט"ו באדר חל בחלק מהשנים בשבת, והוא מכונה 'פורים המשולש', משום שבערים ה'מוקפות', מתפרסות מצוות הפורים בשנים אלו על פני שלושה ימים: שיש, שבת וראשון.

שאלתי: "מדוע דווקא אני?", השיבו לי: בשביל שאני מפורסם בלמדנותי. אבל לא הסכמתי לזה בשום אופן, מפני שאינני למדן. הפצירו בי שנית, מפני שאני מפורסם בחסידות, אבל גם זה אינני. אמרו לי שוב: "הלא מר זקן וכהן!". "כן!", עניתי, "השי"ת נתן לי זיקנה במתנה, וכהן נולדתי..."

הצצה לרגעים משמעותיים במרוץ החיים השוטף

איור: מלכות וקסברגר

נטע בתוכנו?"

רבי שמעון נבון ושתק, מצפה לשמוע מה בפיו של רבן של ישראל; אך ה'חפץ חיים' דחק בו שוב להשיב על השאלה: "מה פירוש המלים 'וחיי עולם נטע בתוכנו'?"

רבי שמעון שתק שוב, ומשראה ה'חפץ חיים' כי הוא איננו משיב, אמר לו: "אשאל אותך שאלה אחרת - התדע היכן תהיה בעוד מאה שנים?" הוא הסתפק מה לענות, ולבסוף אמר: "אני אהיה תחת חסותו של בורא עולם; אינני יודע אם כאן או שם".

ה'חפץ חיים' נהנה מתשובתו המחוכמת, ושאל אותו שאלה נוספת: "התדע היכן תהיה בעוד חמש מאות שנה?", ורבי שמעון ענה שוב באותו הנוסח: "אני אהיה תחת חסותו של בורא עולם".

ה'חפץ חיים' הגיב בקורת רוח: "גוט! גוט!", והוסיף ברגש: "זוהי הכוונה במה שאנו אומרים 'חיי עולם נטע בתוכנו'! מי שלומד תורה זוכה להדבק בקשר נצחי עם בורא עולם, הוא נמצא באופן תמידי ואין סופי תחת חסותו של הקדוש ברוך הוא לנצח נצחים. היש אושר גדול מזה?" דבריו של ה'חפץ חיים' עשו רושם עז על הבחור הצעיר, שעמד במפתן הדלת של עולם התורה, ונסכו בו רצון עז לטעת בתוכו חיי עולם. ברבות הימים, הפך רבי שמעון לאחד מגדולי הפוסקים ומורי ההוראה בארצות הברית.

"נתבקשתי לעלות על הבמה בשעה קדושה זו כדי לברך... שאלתי: 'מדוע דווקא אני?' השיבו לי: בשביל שאני מפורסם בלמדנותי. אבל אני לא הסכמתי לזה בשום אופן, מפני שאינני למדן. הפצירו בי שנית, מפני שאני מפורסם בחסידות, אבל גם זה אינני. אמרו לי שוב: 'הלא מר זקן וכהן!' 'כן', עניתי, 'השי"ת נתן לי זיקנה במתנה, וכהן נולדתי...' 'אחים אהובים: התאספנו כאן כדי לבקש תרופה לגוף החלש של היהדות. רוצים אתם לדעת היכן לבקש את הרפואה? הבה ואספר לכם: מעשה בחולה שסבל כאבים באברים שונים, וכשביקשו הרופאים רפואות לאברים השונים, ראה פתאום הרופא שהדופק חדל מפעולתו. מיד ציווה להחיש את התרופה על כנו. 'והנמשל: התרופה הדחופה והראשונה, להריץ את מחזור הדם בעורקי היהדות היא התורה. כשהתורה בסכנה - כל קיומנו כעם בסכנה. הצילו נא את הדופק היהודי! בנו מחדש את מוסדות התורה והישיבות, את בתי תלמודי התורה ותינוקות של בית רבן, תנו לילדי ישראל הצעירים להתחנך ללכת בדרכי אבות - זה הדבר אשר ציווה ד' תעשו, וירא אליכם כבוד ד'!"

הדברים הנ"ל דברי מרן בעל ה'חפץ חיים' זיע"א (כפי שסיפר הרב משה גבירץ, משוחזר מתוך הקלטות נדירות).

אין יותר מתאים מדברים אלה, לשבת זו פרשת יתרו. שבת מיוחדת שבה אנו קוראים על מעמד קבלת התורה, ומתחילים את המעמדים הגדולים של סיומי 'הדף היומי בהלכה', מראדן, וילנא, עד הסיומים הגדולים בא"י ובעולם כולו. ונוסיף ונביא בפניכם גם סיפור מיוחד ממרן בעל ה'חפץ חיים' זיע"א (המובא בספר 'אוצרותיהם אמלא' של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א):

בבחרותו, כאשר עשה הגאון הצדיק רבי שמעון שוואב זצ"ל את הדרך מגרמניה הולדתו כדי ללמוד בישיבת מיר, נכנס בדרכו לעיירה ראדן, לקבל את ברכת הדרך מפי הכהן הגדול מאחיו, מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל. כשסיפר בפני ה'חפץ חיים' על תוכניתו, ושכעת הוא בדרך לגדול בתורה בישיבת מיר, שאלו ה'חפץ חיים': "בחור'ל, אולי תדע מהו פירוש המילים שאנו אומרים מדי יום בתפלת 'ובא לציון': 'וחיי עולם